filoS

οφική λίθος

Τ. 172 - ΕΤΟΣ 39ο - ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2019 - 3,00€

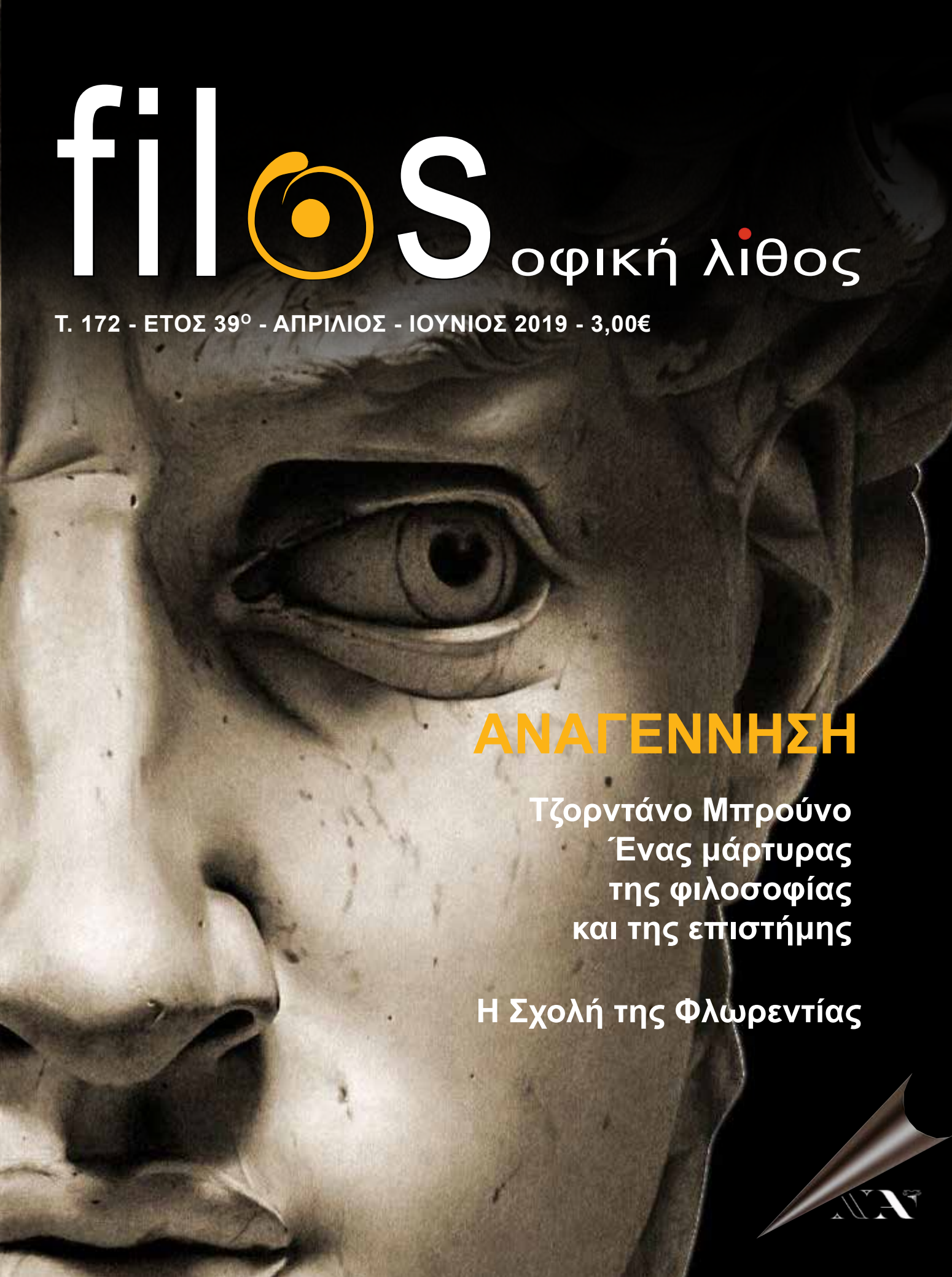

ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ

Τζορντάνο Μπρούνο
Ένας μάρτυρας
της φιλοσοφίας
και της επιστήμης

Η Σχολή της Φλωρεντίας

filοσοφική λίθος

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έκδοση του περιοδικού *filοσοφική λίθος* είναι αποτέλεσμα μη αμειβόμενης εργασίας. Αποτελεί μία εθελοντική προσφορά τόσο από πλευράς αρθρογράφων όσο και των υπολοίπων συνεργατών σε τεχνικά θέματα. Τα άρθρα που δημοσιεύονται είναι προϊόν έρευνας στους χώρους της επιστήμης, της τέχνης, της φιλοσοφίας και της μεταφυσικής. Τα έσοδα από τις πωλήσεις καλύπτουν το κόστος της έκδοσής του.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ
ΑΓ. ΜΕΛΕΤΙΟΥ 29,
ΑΘΗΝΑ 11361
Τηλ. 210 8810830

Πληροφορίες:
www.nea-acropoli.gr

ΕΤΟΣ 39ο, ΤΕΥΧΟΣ 172
ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2019
Εκδότης - Ιδιοκτήτης
Γ.Α. Πλάνας
Διεύθυνση Σύνταξης
Κ. Φραντζικινάκης
Υπεύθυνος Ύλης
Γ. Βαρελάς
Ατελιέ
Γ. Βαρελάς, Δ. Γακηλάζος
Στοιχειοθεσία - Διόρθωση
Π. Μιχάλογλου, Α. Αλικάκου
Δημ. Σχέσεις - Διακίνηση
Π. Βεκρής
Μεταφράσεις
Ι. Μούστρη, Β. Αληζιώτη
Συνεργάτες
Σ. Παττακός, Σ. Κουκουβής, Ν. Τύμη, Π. Βεκρής, Λ. Αλεξανδράκη, Β. Γεωργιοπούλου, Γ. Βούλγαρης Χ. Κληματσίδας, Κ. Δαϊκίδου, Α. Χατζημπαλάση Έ. Μιλοβάνοβα, Δ. Γακηλάζος. Ι. Σταυρουλάκης, Ν. Κομπογιάννης, Μ. Κατίνας, Φ. Ζαχαριάδης, Γ. Πίτσικας, Ο. Παππάς

ΚΩΔ. ΕΝΤΥΠΟΥ: 01-2645
ISSN: 2241-4711

Τα τεύχη του περιοδικού ***filοσοφική λίθος*** διατίθενται δωρεάν στα μέλη του σωματείου της Νέας Ακρόπολης.

περιεχόμενα

α. μόνιμες στήλες

3. Από τον εκδότη
4. Επιστημονικά νέα
6. Copy-Paste
8. Ταινιοπαρουσίαση
26. Πολιτιστική ατζέντα της Νέας Ακρόπολης
43. Βιβλιοπαρουσίαση
47. Βιταμίνες για την ψυχή
48. Ήξερες ότι;
50. Στο επόμενο τεύχος

β. άρθρα

9. Η Σχολή της Φλωρεντίας
14. Τα Ερμητικά Κείμενα στην Αναγέννηση
18. Θεωρία των Ιστορικών Κύκλων
29. Τζορντάνο Μπρούνο
33. Η Αναγέννηση και ο Άνθρωπος
35. Ιστορικοί Μεσαίωνες και Αναγεννήσεις
39. Ο Νέος Μεσαίωνας και η Νέα Αναγέννηση
44. Μια Κιβωτός Επιβίωσης...

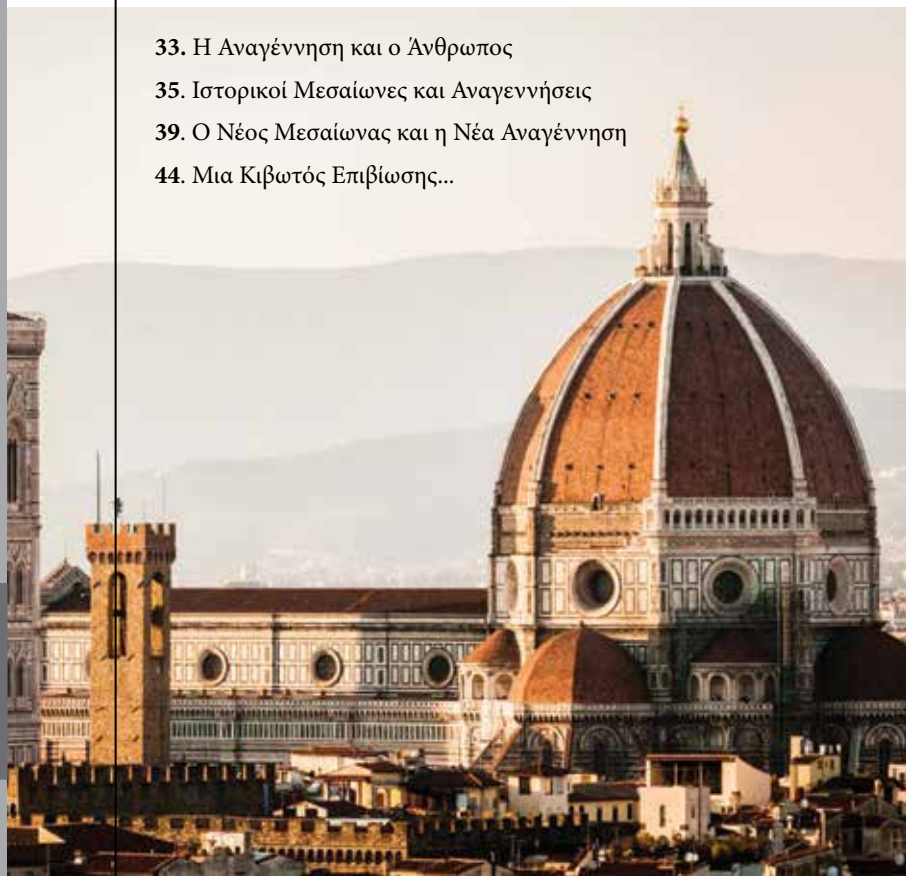

Η φιλοσοφία είναι μια προσέγγιση στη ζωή, μια αναζήτηση για το πώς θα ζούμε την κάθε μας μέρα λίγο καλύτερα, λίγο πιο αληθινά. Αλλά με ποια ηθικά πρότυπα πρέπει να κρίνουμε τις ενέργειές μας; Ας το δούμε λίγο.

Υπάρχει διαφορά ανάμεσα στο να είσαι ανήθικος και στο να μην έχεις ηθική συνείδηση. Το τελευταίο σημαίνει ότι δεν υπάρχει αναγνώριση του σωστού και του λάθους και ως εκ τούτου δεν μπορείς να ενεργείς σύμφωνα με το σωστό. Η ανηθικότητα προϋποθέτει ότι αναγνωρίζεις το λάθος, αλλά επιλέγεις να μην δρας σύμφωνα με αυτό.

Κατά τη γνώμη μας, σήμερα ζούμε σε έναν ανήθικο κόσμο, επειδή έχουμε στη διάθεσή μας μια πληθώρα πληροφοριών, που αρνούμαστε να τις αξιολογήσουμε σωστά και να δράσουμε ανάλογα. Γνωρίζουμε τις επιπτώσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας στην φύση, γνωρίζουμε την καταστροφή, που μπορούν να προκαλέσουν τα όπλα και γνωρίζουμε ότι αυτά που κάνουμε σήμερα θα επηρεάσουν τις ζωές των παιδιών μας, αύριο. Αλλά υπάρχει ένα μεγάλο κενό μεταξύ της γνώσης και της δράσης.

Τι χρειάζεται για να γεμίσει αυτό το κενό;

Χρειάζεται μια αλλαγή. Εδώ και αιώνες αυτή η αλλαγή ήταν υλιστική και τεχνολογική. Αυτό που χρειάζεται, ωστόσο, είναι μια πολύ πιο θεμελιώδης αλλαγή, μια εσωτερική μεταμόρφωση. Αν πρέπει να γίνουμε «η αλλαγή που θέλουμε να δούμε στον κόσμο» τότε πρέπει να πραγματοποιήσουμε μια εσωτερική μεταμόρφωση, μια εσωτερική αναγέννηση.

Μπορεί η φιλοσοφία να επιφέρει μια τέτοια αλλαγή; Το καλύτερο παράδειγμα που μπορούμε να έχουμε είναι η Αναγέννηση.

Η τελευταία Αναγέννηση ήταν ένα φιλοσοφικό κίνημα που άνθισε στην Ευρώπη από τον 14ο έως τον 16ο αιώνα και αναμφισβήτητα άλλαξε τον κόσμο. Σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα -περίπου 200 ετών -η Ευρώπη ξέφυγε από τον Μεσαίωνα, μια εποχή δογματισμού, καταπίεσης, φόβου και κατευθύνθηκε προς το φως. Ήταν σαν ένα μαγικό ραβδί που είχε ξυπνήσει τον κόσμο. Η Επιστήμη, η Τέχνη, η Μουσική, η Πολιτική, η Αστρονομία και η Φιλοσοφία, όλες γνώρισαν τεράστια άνθηση. Το πιο σημαντικό ήταν ότι η δύναμη της φαντασίας απελευθερώθηκε και προέβαλαν άπειρες δυνατότητες για τον άνθρωπο σε αναγνώριση των απεριόριστων δυνάμεών του .

Η ιστορία αποδίδει σε πολλούς εξωτερικούς παράγοντες αυτή την υπέροχη αναβίωση, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής και οικονομικής προστασίας που έλαβαν οι τέχνες, των Σταυροφοριών, της ανακάλυψης του Νέου Κόσμου κλπ. Ωστόσο, κατά τη γνώμη μας, όλα αυτά θα υποτιμούσαν την ικανότητα μερικών οραματιστών, που ήταν η αιχμή του δόρατος αυτής της επανάστασης. Ίσως ότι έκαναν προήλθε από το ότι έσκαψαν βαθιά μέσα στο εσωτερικό πηγάδι της Συνείδησής τους. Η ώθηση προήλθε από την Συνείδηση, όχι από εξωτερικούς παράγοντες. Άλλαζαν την πορεία της ιστορίας και το γνώριζαν. Έφερναν το φως και είχαν επίγνωση.

Η κεντρική ιδέα της Αναγέννησης ήταν να ξυπνήσει αυτό που είχαμε ξεχάσει, το ποιοι πραγματικά είμαστε. Η ιδέα δεν ήταν νέα, ήταν η αναβίωση μιας ιδέας που υπήρχε στην αρχαιότητα, αλλά της δόθηκε μια νέα μορφή. Ίσως σήμερα, πρέπει και εμείς να ξυπνήσουμε από τον λήθαργό μας, να ανακαλύψουμε εκ νέου αυτό που είναι απαραίτητο, ψάχνοντας όχι έξω αλλά μέσα μας, στο παρελθόν και στις ρίζες μας. Ίσως η αναβίωση της φιλοσοφίας της Αναγέννησης είναι το κλειδί για τον επαναπροσδιορισμό του κόσμου και του εαυτού μας.

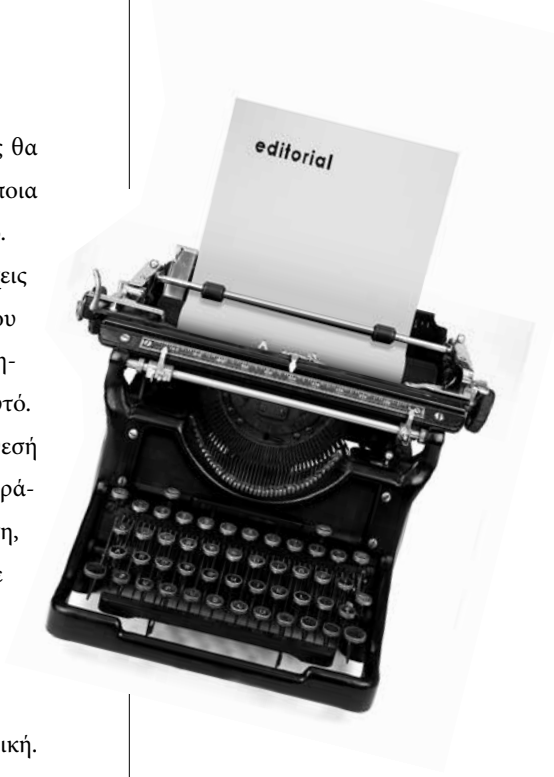

editorial

Μετά από 38 συνεχόμενα χρόνια έκδοσης του περιοδικού Νέα Ακρόπολη συνεχίζουμε να αναζητούμε τη φιλοσοφική λίθο…

Όλα τα παραπάνω δεν αποτελούν πλέον για μας διανοητικές αλήθειες, αλλά έναν τρόπο ζωής, που βελτιώνει καθημερινά τον εαυτό μας και τον κόσμο.

Το αλχημικό έργο βρίσκεται σε εξέλιξη…

επιστημονικά
νέα
και άλλα...

Εκεί που η επιστήμη συναντάει την εσωτερική φιλοσοφία

Το μυστήριο πίσω από τους «Αργυρούς Καίσαρες», ένα σετ θρυλικών αναγεννησιακών σκευών

Ρώμη, 1604: Ο Pietro Aldobrandini, ένας Ιταλός φιλότεχνος αριστοκράτης καρδινάλιος, διοργανώνει ένα μεγάλο γεύμα στην ιδιωτική του κατοικία. Επιθεωρώντας την τραπεζαρία, ένας από τους επισκέπτες του, ο Fabio Masetti, πρέσβης του Δούκα Μοδένας και Ρέτζιο, εντυπωσιάζεται από την καταπληκτική συλλογή ασημικών που εκτίθενται στο φως των κεριών. Την επόμενη μέρα ο Masetti γράφει στο αφεντικό του, ξεχωρίζοντας ένα μνημειώδες σετ ασημικών που τράβηξαν την προσοχή του: «Παρατήρησα 12 μεγάλους δίσκους σερβιρίσματος με 12 Καίσαρες, μέσα στους οποίους ήταν σκαλισμένοι όλοι οι θρίαμβοι και τα διάσημα κατορθώματά τους, αξίας 2.000 scudi».

Τα λόγια του περιγράφουν τους λεγόμενους «Αργυρούς Καίσαρες», ένα σετ από 12 επιχρυσωμένες «όρθιες κούπες» από ασήμι, που μαζί αποτελούν ένα εκπληκτικό παράδειγμα αναγεννησιακών αργυρών σκευών. Πρόκειται πιθανώς για την πιο σημαντική σύνθεση ασημικών, από αυτή την περίοδο. Κάθε κούπα έχει 41 εκ. ύψος και αποτελείται από ένα αγαλματίδιο ενός Ρωμαίου αυτοκράτορα που στέκεται στο κέντρο ενός δίσκου, ο οποίος διακοσμείται από τέσσερις περίτεχνες σκηνές, που σημαδεύουν σημαντικές στιγμές της ζωής του. Κάθε δίσκος βρίσκεται τοποθετημένος επάνω σε μια περίτεχνη βάση. «Υπάρχουν πολλά όμορφα αναγεννησιακά ασημικά, αλλά κανένα δεν είναι σαν τους Αργυρούς Καίσαρες», λέει η Julia Siemon, επιμελήτρια της έκθεσής τους στο Waddesdon Manor, ένα κάστρο του 19ου αι., στην κομητεία Μπάκιγχαμ της Αγγλίας, το οποίο χτίστηκε από ένα μέλος της δυναστείας Rothschild, του οποίου ο πατέρας είχε μία ασημένια κούπα στην κατοχή του.

Από ιστορικής πλευράς, οι Αργυροί Καίσαρες είναι γνωστοί ως «Aldobrandini Tazze», καθώς κάποτε ανήκαν στον καρδινάλιο Pietro (1571-1621). «Tazza» είναι μία ρηχή διακοσμητική κούπα με βάση, που παίρνει το σχήμα της από τα αρχαία δοχεία πόσης (tazze είναι ο πληθυντικός).

Η Siemon προτείνει μια υπόθεση που μπορεί να αποκαλύπτει το μυστήριο προέλευσής τους. Πρόσφατα στοιχεία υποδεικνύουν ότι οι κούπες δημιουργήθηκαν στα τέλη του 16ου αι. Αν και γνωρίζουμε ότι ήταν μια συλλογή που βρισκόταν στην Ιταλία, η τεχνική τους θυμίζει ασημικά τα οποία συναντώνται βόρεια των Άλπεων. Κατά πάσα πιθανότητα κατασκευάστηκαν στις Κάτω Χώρες, καθώς οι απεικονίσεις τους δεν θυμίζουν τόσο αρχαία Ρώμη, αλλά μία αναγεννησιακή αναπαράστασή της.

Η αρχαία Ρώμη δεν είναι ένας τόπος ή ένας χρόνος, αλλά μια ιδέα που αντικατοπτρίζεται σε αυτές τις σκηνές. Κατά τον 16ο αι. οι Κάτω Χώρες ανήκαν στην δυναστεία των Αψβούργων που, σύμφωνα με τη Siemon, συνέκριναν τους εαυτούς τους με Ρωμαίους αυτοκράτορες. Γι' αυτό ίσως βλέπουμε και ότι οι απεικονίσεις πάνω στους δίσκους έχουν να κάνουν με την πιο θετική πλευρά της ζωής των αυτοκρατόρων, με τους στρατιωτικούς τους θριάμβους και όχι με τα αρνητικά που έγραψε για αυτούς ο Σουετώνιος.

Η Siemon έχει κάποιον συγκεκριμένα στο μυαλό της: τον Αλβέρτο Ζ' της Αυστρίας, που κυβερνούσε την νότια Ολλανδία κατά το 1590 και θεωρεί πως οι κούπες κατασκευάστηκαν

προς τιμήν του. Όσον αφορά το πώς έφτασαν στην Ιταλία, πιστεύει ότι αυτό έγινε μετά την επίσκεψη του Αλβέρτου στη χώρα, όπου και φιλοξενήθηκε από τον Pietro Aldobrandini, κι έτσι ο καρδινάλιος απέκτησε τις κούπες, είτε ως δώρο είτε επειδή τις αγόρασε.

Πάντως, όποια κι αν είναι τελικά η καταγωγή αυτών των ασημένιων καλλιτεχνημάτων, είναι σίγουρο ότι αποτελούν πολύ σημαντικά έργα τέχνης και, όπως λέει και ο κατάλογος της έκθεσης που τις φιλοξενεί, «αξίζουν πιο πολύ από το βάρος τους σε ασήμι».

Πηγή: www.lifo.gr

Βατικανό: 500 χρόνια μετά, δύο νέα έργα του σπουδαίου Ραφαήλ στο φως

Μετά από μισό αιώνα ένα μυστήριο αποκαλύφθηκε κατά τύχη. Δύο έργα του σπουδαίου ζωγράφου της Αναγέννησης Ραφαήλ ανακαλύφθηκαν από συνεργείο αναστήλωσης σε δωμάτιο του Βατικανού.

Οι ειδικοί πιστεύουν ότι πρόκειται για τα τελευταία του έργα, πριν τον πρόωρο θάνατο, γύρω στα 37 χρόνια, το 1520.

«Είναι ένα εκπληκτικό συναίσθημα», δήλωσε ο επικεφαλής του έργου του Βατικανού, Fabio Piacentini.

«Γνωρίζοντας ότι ίσως αυτά ήταν και τα τελευταία έργα που φιλοτέχνησε, αισθάνεσαι δέος μπροστά στην υπεροχή του maestro» πρόσθεσε.

Οι δύο γυναικείες φιγούρες -η μία απεικονίζει τη «Δικαιοσύνη» και η άλλη τη «Φιλία»- χρονολογούνται γύρω στο έτος 1519, αλλά ο Ραφαήλ πέθανε πριν την αποπεράτωση του έργου.Μετά το θάνατό του άλλοι καλλιτέχνες τελείωσαν τον διάκοσμο του δωματίου και τα δύο έργα του Ραφαήλ πέρασαν στη λήθη.

Ο Πάπας Ιούλιος Β' ανέθεσε στον Ραφαήλ να φιλοτεχνήσει τα ιδιωτικά του διαμερίσματα το 1508.Ο καλλιτέχνης ολοκλήρωσε τρία δωμάτια, γνωστά σήμερα ως «Δωμάτια του Ραφαήλ», με διάσημες τοιχογραφίες όπως η Σχολή των Αθηνών (Scuola di Atene).

Ένα βιβλίο του 1550 του Giorgio Vasari, το «Ζωές των άριστων ζωγράφων, γλυπτών και αρχιτεκτόνων» αναφέρει ότι ο Ραφαήλ άρχισε να δουλεύει επάνω σε μια νέα τεχνοτροπία με βάση του το λάδι. Αυτό ήταν και το κλειδί που έλυσε το μυστήριο.

Όταν οι αναστηλωτές άρχισαν να καθαρίζουν τους τοίχους της Αίθουσας του Κωνσταντίνου το 2017, συνειδητοποίησαν ότι σε αντίθεση με τα άλλα έργα στο χώρο που ήταν φιλοτεχνημένα με την τεχνική της τοιχογραφίας, δύο γυναικείες φιγούρες ήταν ζωγραφισμένες με λάδι.Με τη βοήθεια της τεχνολογίας οι μελετητές επιβεβαίωσαν τις υποψίες τους. Μόλις είχαν ανακαλύψει δύο νέα έργα του σπουδαίου Ραφαήλ.

«Το πινέλο και η λεπτότητα του έργου δεν μας άφησε περιθώριο να αμφισβητήσουμε την ταυτότητα του καλλιτέχνη», λέει ο υπεύθυνος αναστηλώσεων στο Βατικανό, Φάμπιο Πιακτένι.

Όπως αναφέρει η επικεφαλής των εργασιών στο Βατικανό, Μπράμπαρα Τζάτα, η αποκατάσταση των αριστουργημάτων, που τυχαία ήρθαν στο φως, θα ολοκληρωθεί τουλάχιστον μέχρι το έτος 2022 και θα κοστίσει 2,7 εκατομμύρια ευρώ.

ΠΗΓΗ: cnn.gr

Copy - paste

ctrl C ctrl V

ΟΙ 7 ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ LEONARDO DA VINCI

1.Curiosita

Η ακόρεστη περιέργεια στην προσέγγιση της ζωής και η αδιάκοπη αναζήτηση της συνεχούς μάθησης. Υπάρχουν τριών ειδών άνθρωποι. Εκείνοι που βλέπουν, εκείνοι που βλέπουν όταν κάποιος τους δείχνει και εκείνοι που δεν βλέπουν. Για να εμβαθύνεις σε κάθε γνώση πρέπει να απορρίψεις αυτό που νόμιζες ως αληθινό.

2.Dimostrazione

Η δέσμευση να δοκιμάζουμε τη γνώση μέσα από την εμπειρία, την επιμονή, η διάθεση να μαθαίνουμε πάντα από τα λάθη μας.

Η πειθαρχία να μετατρέπεις την γνώση που έχεις αποκομίσει σε πράξη. Εξέτασε τα πιστεύω σου, τις αξίες, τα ιδανικά σου. Ανάλυσε την επίδραση και το πως θα μπορέσεις να τα υπερασπιστείς αν χρειαστεί. Μάθε από τα λάθη σου και γίνε καλύτερος άνθρωπος.

3.Sensazione

Η συνεχής βελτίωση των αισθήσεων, ιδιαίτερα της όρασης, ως μέσου αναζωογόνησης της εμπειρίας.

Ανάπτυξε την προσοχή και την συγκέντρωση σου Ζωγράφισε κάτι, άκου μουσική, εκφράσου κάνοντας κάτι. Περιέγραψε τα συναισθήματα σου στο ημερολόγιο σου, πως ένιωθες εκείνη την ώρα

4.Sfumato

Η διάθεση να προσεγγίσουμε την ασάφεια, το παράδοξο και την αβεβαιότητα. Ανοίξου στο Μυστήριο. Μην θεωρείς τίποτα ως δεδομένο Μάθε περισσότερα. Μάθε να κάνεις τις σωστές ερωτήσεις. Άλλαξε τον τρόπο σκέψης σου. Χρησιμοποίησε την Σωκρατική Μέθοδο.

5.Art - Scienza

Η ανάπτυξη της ισορροπίας μεταξύ της επιστήμης και της τέχνης, της λογικής και της φαντασίας.

Γίνε σφαιρικός άνθρωπος. Χρησιμοποίησε και τα δύο ημισφαίρια του εγκεφάλου σου. Ανακάλυψε τους κρυμμένους νόμους πίσω από τα φαινόμενα και νοιώσε την αρμονία που τα διέπει

6.Corporalita

Η καλλιέργεια της χάρης, της αμφιδεξιότητας, της φυσικής κατάστασης και της ισορροπίας.

Να αναπτύσσεις αρμονικά,τόσο το σώμα όσο και το πνεύμα σου.

Να τα τρέφεις σωστά, να τα γυμνάζεις και να τα δυναμώνεις.

Να καταλάβεις την αναλογία μεταξύ του «εξω» και του «μέσα».

7.Connessione

Η εκτίμηση ότι όλα τα πράγματα και τα φαινόμενα συνδέονται μεταξύ τους.

Η συστηματική σκέψη της συνεχούς μάθησης Η ανα-

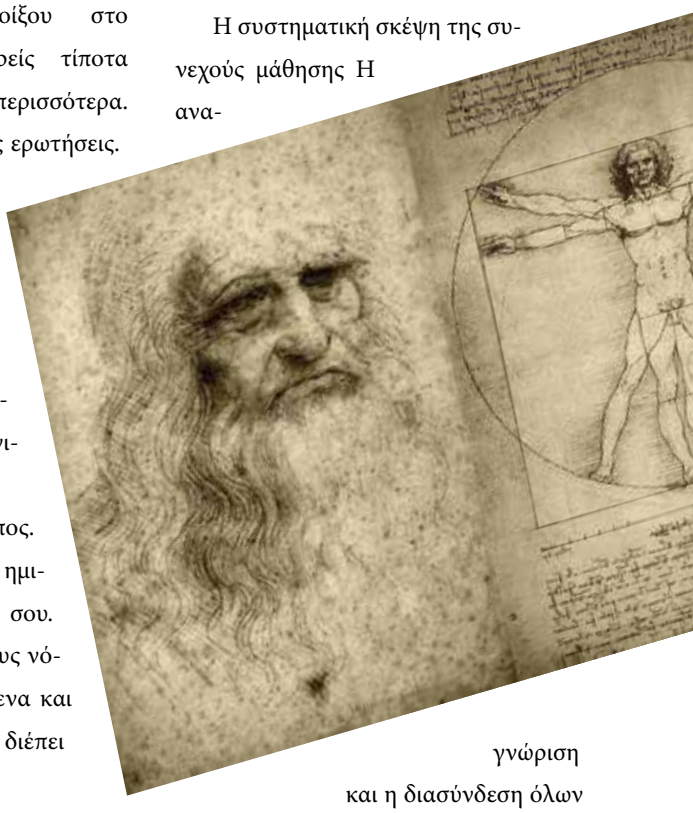

γνώριση και η διασύνδεση όλων των φαινομένων και των καταστάσεων της ζωής σου. Όλα συνδέονται μεταξύ τους και εσύ πρέπει να βρεις το νόμο πίσω από την τυχαιότητα.

Πηγή: Σκέψου όπως ο Λεονάρντο ντα Βίντσι Τα μυστικά μιας μεγαλοφυίας Μαικλ Τζ. Γκελμπι,., Εκδ. Κέδρος.

Mark Roman

6 Σημάδια που αποδεικνύουν οτι είσαι Homo Universalis

Μη νιώθεις ενοχές όταν σε κρίνουν ως «πολυπράγμονα» ή ότι δεν ξέρεις τι να πρωτοκάνεις. Ζούμε την εποχή του multitaskingκαι της πολυπραγμοσύνης. Είμαστε λίγο απ' όλα, επομένως είμαστε και εμείς ένας Homo Universalis. Μήπως είσαι φιλοπερίεργος, πολυμαθής, «καθολικός», συνολικός άνθρωπος με πολλές ιδιότητες, όπως ο Λεονάρντο Ντα Βίντσι, ο ιδανικός άνθρωπος της Αναγέννησης;

Μακάρι να είχες 10 ζωές για να ασχοληθείς με όλα.

Σε όλα βρίσκεις κάτι συναρπαστικό και κάτι «φευγάτο». Σκέφτεσαι συνέχεια να είχες δέκα ζωές για να ασχοληθείς με όλα. Βρίσκεις ελκυστική τη ζωγραφική παρόλο που μπορεί να μην ξέρεις να τραβήξεις μια ευθεία γραμμή, ή σου έρχονται επιθυμίες να μάθεις ανεξήγητα και ξαφνικά, π.χ να ασχολείσαι με πηλό κτλ.

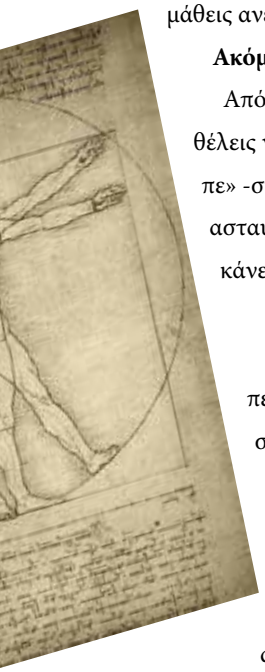

Ακόμη να απαντήσεις στο «τί θέλεις να γίνεις όταν μεγαλώσεις»…

Από το Νηπιαγωγείο, το πρώτο πράγμα που σε ρωτάνε οι «μεγάλοι» μετά το όνομά σου και την ηλικία σου, είναι το τί θέλεις να γίνεις όταν μεγαλώσεις! Ίσως τότε και να απάντησες πολύ πιο εύκολα! Έχεις φτάσει σε δεκαετίες που «θα έπρεπε» -σύμφωνα με πολλούς…- να έχεις «βρεί το δρόμο σου». Τί δρόμο να βρεις όμως όταν μέσα σου υπάρχουν άπειρες διασταυρώσεις; Αμφισβητείς ότι έχεις επιλέξει το κατάλληλο επάγγελμα, νομίζεις πως έκανες λάθος επιλογή και θέλεις να κάνεις κάτι άλλο αλλά δεν ξέρεις τί…Δεν είναι αυτό σημάδι για στεναχώρια! Καλό είναι που δε μεγαλώνεις!

«Μα καλά όλα αρέσουν σε σένα πια»;

Παντού βρίσκεις νόημα χωρίς να μπορείς να το ορίσεις. Άλλωστε το νόημα, είναι διαίσθηση και όχι «ζύγισμα». Λες περισσότερα «Ναι» και το «Όχι».Βασικό χαρακτηριστικό ενός πολυπράγμονα ανθρώπου, είναι ότι έχει θετική στάση σε όλα και στο μόνο που λέει «Όχι», είναι στη στασιμότητα και στη μονομέρεια!

Όλα συνδέονται στο μυαλό σου!

Είσαι της σχολής του Hawking και δεν το ξέρεις! Η σκέψη σου κάνει «άλματα» σύμφωνα με άλλους, όμως το μόνο που κάνει, είναι να λειτουργεί σαν μαγνήτης που βρίσκεται κοντά σε μικρά σιδεράκια! Θέλει να τα φέρει όλα κοντά! Κάνεις μια κουβέντα για κοινωνικά θέματα και μνημονεύεις τη φύση.Ένα ένστικτο σε οδηγεί σε μια μόνιμη αμφιβολία! «Δε γίνεται, όλα κάπως συνδέονται…».

Λίγο «ερημοσπίτης»…μέχρι να βρεις κατάλληλες στέγες!

Σε έναν κόσμο που σχεδόν έχει καταντήσει «ντροπή», να θες να είσαι ταυτόχρονα σε πολλές βάρκες, εσύ, δε χαλάς τη ζαχαρένια σου. Πιστεύεις ότι τα όσα σκέφτεσαι σου κάνουν την καλυτερη παρέα! Καλό θα ήταν να είχες και παρέα, αλλά Ok, δεν είναι όλα όπως τα θέλουμε! «Ψιλο-μονάζεις», θεωρείς χόμπι να γράφεις, να σκέφτεσαι όμως έχει μια θέληση να βγάλεις προς τα έξω ό,τι όμορφο σε κάνει να ασχολείσαι. Ψάχνεις και άλλους «πολεμιστές του φωτός» που έλεγε και ο Κοέλιο! Όντας πολύ επιλεκτικός με τους ανθρώπους, όταν βρεις φίλους που έχουν «πολυσχιδίαση», τους κρατάς για πάντα! Εκεί διοχετεύεις όλον σου τον εαυτό!

Τα βιβλία σου είναι…κοσμο-γωνίες!

Σου αρέσει η λογοτεχνία αλλά θέλεις να διαβάσεις πράγματα στα οποία θα δεις κι άλλο χάος. Οι τίτλοι των βιβλίων που αγοράζεις, μόλις γίνουν αντιληπτοί από τους «μη μυημένους» σκορπούν τον τρόμο και σε ρωτούν πού έχεις μπλέξει!Θέλεις να έχει το βιβλίο λίγο Πλάτωνα, λίγο Φρόϋντ, λίγο Αϊνστάϊν! Θέλεις πολλές οπτικές και στο τέλος η πρόκλησή σου είναι να τις ενώσεις! Ε, δε χρειάζεσαι άλλη «συμπτωματολογία»! Είσαι άνθρωπος «παμφάγος» πνευματικά! Αλίμονο αν νιώσεις ντροπή για κάτι τέτοιο! Μόνο χαρά! Μην ξεχνάς αυτό που έγραφε ο Νίτσε «…Και εκείνους που τους είδαν να χορεύουν, τους πέρασαν για τρελούς, αυτοί που δεν μπορούσαν να ακούσουν τη μουσική…»

Αλέξανδρος Δρίβας

Η 7η ΤΕΧΝΗ

Κείμενο: Δημήτρης Γακηλάζος, dgakilazos@filosofikilithos.website

Φαινομενικά ζούμε σε έναν κόσμο δυαδισμού: φως και σκοτάδι, ημέρα και νύχτα, τάξη και χάος, ζωή και θάνατος. Έννοιες αντίθετες και συμπληρωματικές. Σαν ένας αέναος χορός, το κάθε τι κατευθύνεται προς το αντίθετό του, ίσως επειδή αναγνωρίζει σε αυτό ένα κομμάτι από τον εαυτό του, ίσως επειδή αισθάνονται ότι και τα δύο είναι όψεις του ίδιου πράγματος.

Το κάθε τι κρύβει μέσα του ένα κομμάτι από το αντίθετό του. Έτσι, κάθε μεσαίωνας κρύβει μέσα του τους σπόρους της αναγέννησης. Το καλύτερο, ίσως, κινηματογραφικό παράδειγμα βρίσκουμε στο κλασικό Fahrenheit 451 (1966). Βασισμένο στο ομώνυμο μυθιστόρημα του Ray Bradbury, εκτυλίσσεται σε μια μελλοντική ολοκληρωτική κοινωνία, όπου τα βιβλία έχουν απαγορευτεί, επειδή βοηθούν τους ανθρώπους να σκέφτονται και ένας σκεπτόμενος άνθρωπος είναι απειλή για το κράτος. Οι πυροσβέστες (Firemen, σε ένα λογοπαίγνιο που χάνεται στη μετάφραση) πλέον δεν σβήνουν πυρκαγιές, αλλά εντοπίζουν και καίνε βιβλία που κάποιοι αντιφρονούντες προσπαθούν να σώσουν. Ο πρωταγωνιστής, πυροσβέστης και ο ίδιος, έρχεται σε επαφή με κάποιους αντιστασιακούς και καταλήγει να κρύβει και ο ίδιος βιβλία στο σπίτι του, κάτι που θα τον βάλει στο στόχαστρο των αρχών. Η ταινία προσεγγίζει με σοβαρότητα τους προβληματισμούς που θέλει να παρουσιάσει, αλλά καταπιάνεται υπερβολικά με το κάψιμο των βιβλίων, που, αν και σημαντικό κομμάτι του μυθιστορήματος, δεν ήταν το κύριο. Έχει να κάνει με τη λογοκρισία, αλλά και, περισσότερο, με την αποχαύνωση της κοινωνίας, όπου οι άνθρωποι προτιμούν να μένουν κολλημένοι μπροστά στις οθόνες τους ή να κάνουν οτιδήποτε θεωρήσουν ότι μπορεί να τους βγάλει για λίγο από τη βαρεμάρα τους, όπως το να χτυπήσουν έναν τυχαίο περαστικό με το αυτοκίνητο… οτιδήποτε εκτός από το να σκεφτούν. Οι «παράνομοι» αποστηθίζουν ο καθένας από ένα βιβλίο, προκειμένου να το σώσουν, και να μπορέσουν να ξαναχτίσουν μια νέα κοινωνία μετά από το αναπόφευκτο τέλος της τωρινής, γινόμενοι έτσι ο καθένας τους ένα ζωντανό βιβλίο. Στο ίδιο μοτίβο έχουμε ταινίες όπως το Equilibrium (2002), που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ένα "actionized remake" του Fahrenheit, και το Book of Eli (2010), με τον μοναχικό πρωταγωνιστή να προσπαθεί να διασώσει ένα βιβλίο σε μια μετα-αποκαλυπτική Αμερική. Μια αναγέννηση κάπως πιο... κυριολεκτική έχουμε στο αριστουργηματικό Children of Men (2006), όπου σε ένα κοντινό μέλλον έχουν σταματήσει οι γεννήσεις σε παγκόσμια κλίμακα. Οι άνθρωποι έχουν χάσει την ελπίδα, ο πλανήτης έχει βυθιστεί στο χάος και ο πρωταγωνιστής καλείται να προστατεύσει την πρώτη γυναίκα που κατάφερε να πλησιάσει στο τέλος της κύησης, εδώ και είκοσι, σχεδόν, χρόνια.

Μετά από όλη αυτή τη μαυρίλα, ας κλείσουμε με κάτι πιο ανάλαφρο. Στο Pleasantville (1998), δύο έφηβοι μεταφέρονται στην ομώνυμη πόλη μιας ασπρόμαυρης τηλεοπτικής σειράς. Σύντομα διαπιστώνουν ότι η ειδυλλιακή ατμόσφαιρα είναι πλάνη. Οι κάτοικοι της πόλης είναι χαρακτήρες μιας αποστειρωμένης feelgood εκπομπής, χωρίς βαθύτερους προβληματισμούς ή έγνοιες. Σύντομα, η επιρροή των δύο επισκεπτών θα φέρει χρώμα (κυριολεκτικά και μεταφορικά) στη ζωή των πολιτών, χωρίς, όμως, να λείψουν οι αντιδράσεις...

Πρωταγωνιστές της τελευταίας αναγέννησης:

Η σχολή της Φλωρεντίας

Κείμενο: Κώστας Φραντζικινάκης

Κύριο γνώρισμα της φιλοσοφίας της Αναγέννησης είναι ότι βασίζεται άμεσα στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία. Η ανανέωση του ενδιαφέροντος για την αρχαία γραμματεία αποδείχτηκε ότι αποτελούσε πάνω απ' όλα ενίσχυση του ρεύματος του πλατωνισμού και επιβλήθηκε χάρη στους βυζαντινούς λογίους πού μετοίκησαν στην Ιταλία. Ανάμεσα τους υπήρχαν εξίσου πολλοί και σημαντικοί οπαδοί και της αριστοτελικής και της πλατωνικής φιλοσοφίας, οι τελευταίοι όμως αντιπροσώπευαν κάτι σχετικά πιο εντυπωσιακό. Και καθώς στη Δύση είχε επικρατήσει η αντίληψη ότι ο Αριστοτέλης ήταν ό φιλόσοφος πού συμφωνούσε με την επίσημη διδασκαλία της Εκκλησίας, οι αντίπαλοι αυτής της διδασκαλίας, που λαχταρούσαν κάτι νέο, το βρήκαν στον Πλάτωνα. Έτσι ή Ιταλία κυριεύτηκε από έναν μεγαλειώδη θαυμασμό για τα έργα του Πλάτωνα. Άμεσο επακόλουθο ήταν ή επαναδραστηριοποίηση της Ακαδημίας της Φλωρεντίας, όπου, με την προστασία των Μεδίκων, αναπτύχθηκε μια πραγματικά πλούσια φιλοσοφική ζωή.

Η οικογένεια των Μεδίκων ήταν μια διάσημη αστική οικογένεια της Φλωρεντίας που διαδραμάτισε πρωταγωνιστικό ρόλο στην πολιτική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή ολόκληρης της Ιταλίας, κατά την περίοδο της Αναγέννησης.

Τον 14ο αιώνα ο Κόζιμο ο Πρεσβύτερος (1398 – 1464) εγκαινιάζει τον «παλαιό» κλάδο της οικογένειας και ο Λορέντζο ο Πρεσβύτερος τον «νεότερο». Ο θεμελιωτής του «παλαιού» κλά-

δου των Μεδίκων, ο Κόζιμο, εκτός από τη μεγάλη επιχειρηματική ικανότητα και εργατικότητα ήταν και ένας πολύ καλλιεργημένος άνθρωπος. Ενδιαφεροταν πολύ για τη φιλοσοφία, την τέχνη, τη λογοτεχνία και είχε αρκετές γνώσεις της ελληνικής, εβραϊκής και αραβικής γλώσσας. Ήταν πολύ γενναιόδωρος και μετέβαλε τη Φλωρεντία σε εστία πνευματικής δραστηριότητας που μόνο με την Αθήνα της κλασικής εποχής μπορεί να συγκριθεί.

Συγκέντρωσε γύρω του τους μεγαλύτερους καλλιτέχνες και λόγιους της εποχής του και ξόδεψε ένα μεγάλο μέρος της περιουσίας του για την αγορά κλασικών χειρογράφων που του τα έφερναν από την Αλεξάνδρεια και την Ελλάδα. Το όνομα του Κόζιμο συνδέθηκε επίσης με την ίδρυση στη Φλωρεντία της Πλατωνικής Ακαδημίας. Όταν είχε ήδη εδραιώσει την εξουσία του στην πόλη, μεταφέρθηκε το 1439 από τη Φεράρα στη Φλωρεντία η μεγάλη Σύνοδος που απέβλεπε στην ένωση της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας και της Ρωμαιοκαθολικής. Αν και η Ένωση των δύο Εκκλησιών κηρύχτηκε κάποια στιγμή τυπικά, δεν εφαρμόστηκε ποτέ ουσιαστικά. Παρόλα αυτά η Σύνοδος λειτούργησε σαν καταλύτης για την ανάπτυξη του ουμανιστικού κινήματος της Αναγέννησης. Στη διάρκεια των εργασιών της συναντήθηκαν και αντάλλαξαν απόψεις οι μεγαλύτεροι λόγιοι και στοχαστές της εποχής, τόσο Έλληνες όσο και Ιταλοί, και από την συνάντηση αυτή ανανεώθηκε το ενδιαφέρον στη Δύση για τους μεγάλους Έλληνες κλασικούς και φιλοσόφους.

Κόζιμο ο Πρεσβύτερος

Από τα πιο σημαντικά μέλη της ελληνικής αντιπροσωπίας, που είχε επικεφαλής τον αυτοκράτορα του Βυζαντίου Ιωάννη Η΄ Παλαιολόγο, ήταν ο φιλόσοφος του Μυστρά, ο μεγάλος πλατωνιστής Γεώργιος Γεμιστός ή Πλήθων (1355-1452). Ο Έλληνας φιλόσοφος έδωσε στην πόλη περίφημες διαλέξεις που έθεσαν τέρμα στην επικράτηση του Αριστοτέλη στην ευρωπαϊκή δυτική φιλοσοφία και έδωσαν το προβάδισμα στον Πλάτωνα. Κατέπληξε τους Ιταλούς λόγιους με την ευφράδεια, την ευρυμάθεια και την ίδια την παρουσία του. Ο Κόζιμο που τις παρακολουθούσε, ενθουσιάστηκε τόσο που σκέφθηκε να ανασυστήσει στη Φλωρεντία την Πλατωνική Ακαδημία. Όταν κοίταξε γύρω του για να δει ποιόν θα έβαζε επικεφαλής της Ακαδημίας του, το μάτι τού διορατικού Κόζιμο έπεσε στο γιο του γιατρού του Ντιοτιφέτσι Φιτσίνο, Μαρσίλιο. Όπως αναφέρει ο ίδιος ο Μαρσίλιο Φιτσίνο (1433-1499) ήταν τότε μόλις έξι ετών!

Ο Κόζιμο τον πήρε στο σπίτι του και τον ανάθρεψε κάτω από τη δική του καθοδήγηση και των καλύτερων δασκά-

λων της Φλωρεντίας. Ο Φιτσίνο ανταποκρίθηκε πλήρως στις προσδοκίες του προστάτη του. Ήταν άνθρωπος με πολλά πνευματικά ενδιαφέροντα: φιλόσοφος, γιατρός, φιλόλογος, μουσικός. Από τα πρώτα του κείμενα φάνηκε η επίδραση των πλατωνικών ιδεών στη σκέψη του. Ήταν έτσι το πλέον κατάλληλο άτομο για να αναλάβει την ηγεσία της Πλατωνικής Ακαδημίας, όπως και έγινε.

Ο Φιτσίνο πρότεινε ως ημερομηνία ίδρυσης της Πλατωνικής Ακαδημίας την 16η Ιουλίου 1439, ημέρα που κηρύχτηκε η ένωση των δύο Εκκλησιών, παρόλο που το πραγματικό της ξεκίνημα θεωρείται ότι έγινε είκοσι χρόνια αργότερα, όταν ο Φιτσίνο εγκαταστάθηκε στην εξοχική κατοικία του Κόζιμο στο Καρέτζι και άρχισε να μεταφράζει τον Πλάτωνα.

Ο Φιτσίνο αναφέρει σχετικά στον πρόλογο της μετάφρασης των Εννεάδων του Πλωτίνου: «Ο μεγάλος Κόζιμο …. όταν συνερχόταν η Σύνοδος των δύο Εκκλησιών ….. πήγε να ακούσει τις ομιλίες ενός Έλληνα φιλοσόφου που ονομαζόταν Γεμιστός Πλήθων. Καθώς εκείνος ανέπτυσσε τα μυστήρια του Πλατωνισμού, έμοιαζε ως άλλος Πλάτων. Αυτή η φλογερή φωνή ξύπνησε στο βαθύ πνεύμα του Κόζιμο την ιδέα να δημιουργήσει με την πρώτη ευνοϊκή ευκαιρία, μια Πλατωνική Ακαδημία».

Γεώργιος Γεμιστός - Πλήθων

Μέσα σε λίγα χρόνια η Πολιτεία του Πλάτωνα γνώρισε τέσσερις διαφορετικές μεταφράσεις (η μία έγινε από τον Μ. Χρυσολωρά), ενώ ο Γεώργιος Τραπεζούντιος συμπλήρωνε τη μετάφραση των Νόμων. Το 1459 αφιέρωσε

Τζοβάννι Πίκο ντελλά Μιράντολα

Το έργο του Πίκο, «Oratio. On the dignity of man» (για την αξιοπρέπεια του ανθρώπου) θεωρείται από πολλούς το «ευαγγέλιο» της Αναγέννησης.

Η Villa Careggi, Το κεντρικό κτίριο της βίλας και του κτήματος των Μεδίκων στο Careggi όπου στεγάστηκε η Νεοπλατωνική Ακαδημία της Φλωρεντίας

Ο Φιτσίνο ονόμασε το οίκημα του «Ακαδημία» για να υπογραμμίσει τη σχέση του με τις πλατωνικές σπουδές

τη μετάφρασή του στη Γερουσία της Ενετικής Δημοκρατίας με την παραίνεση: «Εσείς, που πραγματοποιήσατε την πολιτεία του ορθού λόγου, οφείλετε να διαβάζετε τον Πλάτωνα που την είχε οραματιστεί». Με ανάλογο πνεύμα ο Λεονάρντο Μπρούνι που είχε μεταφράσει τις Επιστολές του Πλάτωνα, παρότρυνε τον Κόζιμο «να αποστηθίσει τα πολιτικά αποφθέγματα» του Έλληνα φιλοσόφου. Οι παραινέσεις τούτες φανερώνουν την επείγουσα επικαιρότητα που είχε η αναδρομή στην Αρχαιότητα. Τα έργα που μεταφράζονται και μελετώνται αυτή την εποχή είναι: Παρμενίδης, Θεαίτητος, Σοφιστής, Φίληβος, Κρατύλος, Φαίδρος, Συμπόσιο.

Ο Φιτσίνο ονόμασε το οίκημα του «Ακαδημία» για να υπογραμμίσει τη σχέση του με τις πλατωνικές σπουδές, αλλά δεν επρόκειτο για σχολή. Μέλη της «πλατωνικής οικογένειας» ήταν ελάχιστοι διακεκριμένοι πολίτες και λόγιοι μυημένοι στα «πλατωνικά μυστήρια». Συμπόσια και τελετουργίες με μυσταγωγικό χαρακτήρα, εμπνευσμένα από τους αλεξανδρινούς νεοπλατωνικούς κύκλους, συγκέντρωναν τους εκλεκτούς μύστες της φιλοσοφικής αυτής λατρείας. Άλλωστε ο Νεοπλατωνισμός της Αναγέννησης κατόρθωσε να συντήξει σ' ένα κράμα την ιδεαλιστική διδασκαλία του Έλληνα φιλοσόφου, το χριστιανικό δόγμα, τις διδασκαλίες του Ζωροάστρη, αιγυπτιακές πίστεις αντλημένες από ερμητικά κείμενα, που αποδίδονταν στον Ερμή Τρισμέγιστο.

Ο Φιτσίνο αφοσιώθηκε στο έργο του και έδωσε στον προστάτη του την χαρά να δει έναν χρόνο πριν από το θάνατο του όλους τους διάλογους του Πλάτωνα μεταφρασμένους στα λατινικά.

Η Πλατωνική Ακαδημία και ο εμψυχωτής της δεν έμελλε να γνωρίσει την αναγνώριση παρά μονάχα μετά το θάνατο του Κόζιμο, την άνοδο στην εξουσία του Λαυρέντιου (1469), μαθητή του Φιτσίνο, και κυρίως μετά την αποχώρηση, δύο χρόνια αργότερα, του Ιωάννη Αργυρόπουλου, που όχι μόνο δεν άφηνε άλλον να ευδοκιμήσει στον ίσκιο

του, αλλά κρατούσε πάντα τα βλέμματα στραμμένα προς τον Αριστοτέλη.

Ανάμεσα στους πολλούς μαθητές του Φιτσίνο σίγουρα ο πιο σημαντικός ήταν ο Τζοβάνι Πίκο ντελλά Μιράντολα (1463-1494) . Η ιδιοφυία του τελευταίου, φαίνεται από το γεγονός ότι σε ηλικία 24 ετών ήξερε 22 γλώσσες και είχε διαβάσει στην αυθεντική γλώσσα τους όλα τα σημαντικά βιβλία της φιλοσοφίας και της θρησκείας των Χριστιανών, των Ελλήνων, των Ιουδαίων, των Χαλδαίων και των Αράβων.

Τα, περίπου, δέκα χρόνια που έμεινε στην Ακαδημία της Φλωρεντίας, μέχρι τον πρόωρο θάνατό του, ήταν τα πιο δημιουργικά χρόνια του, δίπλα σε ομόδοξους και αγαπημένους του φίλους από όλες τις καλές τέχνες. Η πνευματική φιλοδοξία του Πίκο ήταν να μπορέσει να ανανεώσει τον χριστιανισμό και να τον συμβιβάσει με την αρχαία πνευματική κληρονομιά των Αράβων, των Χαλδαίων, των Ιουδαίων αλλά κυρίως των αρχαίων Ελλήνων. Για την επιδίωξη του αυτή τόλμησε να κάνει κάτι που προκάλεσε τρομερή εντύπωση στους πνευματικούς κύκλους της εποχής του. Σε ηλικία 23 ετών, το 1486, έγραψε ένα κείμενο που περιείχε 900 θέσεις-ζητήματα, όπου σε διάφορες ενότητες συμπεριλαμβάνονται τα συμπεράσματά του από τις διάφορες φιλοσοφικές του έρευνες στην ελληνική φιλοσοφία, στην Καμπάλα, στις Ιερές Γραφές των Ιουδαίων, των Αράβων και των Χριστιανών και στα Χαλδαϊκά κι Ερμητικά Κείμενα.

Επίσης προσκάλεσε και προκάλεσε σε δημόσιο διάλογο, που θα γινόταν τον Ιανουάριο του 1487, όλους τους σημαντικούς ανθρώπους της τέχνης και του πνεύματος πάνω σε αυτές τις 900 θέσεις. Ο Πάπας Ιννοκέντιος ο 8ος αντέδρασε αμέσως και ζήτησε από μια ομάδα ειδικών να εξετάσουν αυτές τις θέσεις για να δουν αν ήταν αιρετικές. Η ομάδα αυτή έδωσε μία αναφορά στον Πάπα που υποδείκνυε τρεις θέσεις ως αιρετικές και άλλες 10 ως ύποπτες για αιρετικές. Αξιοσημείωτο είναι, ότι κάποιες από αυτές τις θέσεις αναφερόταν σε βιβλία τα οποία δεν ήταν μεταφρασμένα στα λατινικά και τα οποία δεν είχαν καν στην κατοχή τους οι σύμβουλοι του Πάπα. Ο Πάπας ζήτησε από τον Πίκο να αφαιρέσει αυτές τις θέσεις. Ο Πίκο, όμως, έδωσε εντολή και εκτυπώθηκαν όλες οι θέσεις μαζί με μια εισαγωγή το Oratio (Λόγος) που υπεράσπιζε τις απόψεις του. Ο Πάπας τότε ζήτησε να απαγορευτούν τα βιβλία και ο Πίκο αναγκάστηκε να φύγει στην Γαλλία και μετά στην Φλωρεντία (που ήταν υπό την προστασία του πανίσχυρου Lorenzo των Μεδίκων), διότι κινδύνευε να φυλακιστεί ή και να θανατωθεί. Το πλήρες κείμενο του «Oratio» εκτυπώνεται από τον ανιψιό του Πίκο 3 χρόνια μετά τον θάνατό του και την πλήρη ονομασία του «Oratio. On the dignity of man» (για την αξιοπρέπεια του ανθρώπου) θα την πάρει στα μέσα του 16ου αιώνα.

Αυτό το έργο του Πίκο, θεωρείται από πολλούς το «ευαγγέλιο» της Αναγέννησης. Είναι ένα μοναδικό κείμενο με μια σφραγίδα νεανικότητας και ενθουσιασμού, που τολμάει να υπερασπίσει τις αρχαίες δοξασίες και που θεωρεί ότι ο Χριστιανισμός πρέπει και οφείλει να ξαναγεννηθεί μέσα από το πνεύμα αυτών των δοξασιών.

Το 1494, σε ηλικία μόλις 31 ετών, ο Πίκο δηλητηριάστηκε υπό ανεξιχνίαστες συνθήκες. Ο Μαρσίλιο Φιτσίνο έγραψε για αυτόν: «Ο αγαπημένος μας Πίκο μάς άφησε την ίδια ημέρα που ο Κάρολος Η΄ εισερχόταν στη Φλωρεντία, και τα δάκρυα των ανθρώπων των γραμμάτων αντιστάθμισαν τη χαρά του λαού. Χωρίς το φως που έφερε ο βασιλιάς της Γαλλίας, η Φλωρεντία ίσως να μην είχε δει ποτέ μια τόσο λυπημένη μέρα από αυτή που έσβησε το φως του Μιράντολα.»

Μαρσίλιο Φιτσίνο

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Βιβλιογραφία
- 1) Παγκόσμιος Ιστορία του Πολιτισμού, Will Durant
- 2) Ιταλική Αναγέννηση, Μαρίνα Λαμπράκη – Πλάκα
- 3) Εγχειρίδιο Ιστορίας της Φιλοσοφίας, W. Windelband, H. Heimsoeth
- 4) Η επίδραση των Ελλήνων Λόγιων στην Ιταλική Αναγέννηση, Ιωάννα Μούστρη (άρθρο στο περιοδικό «ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ»)

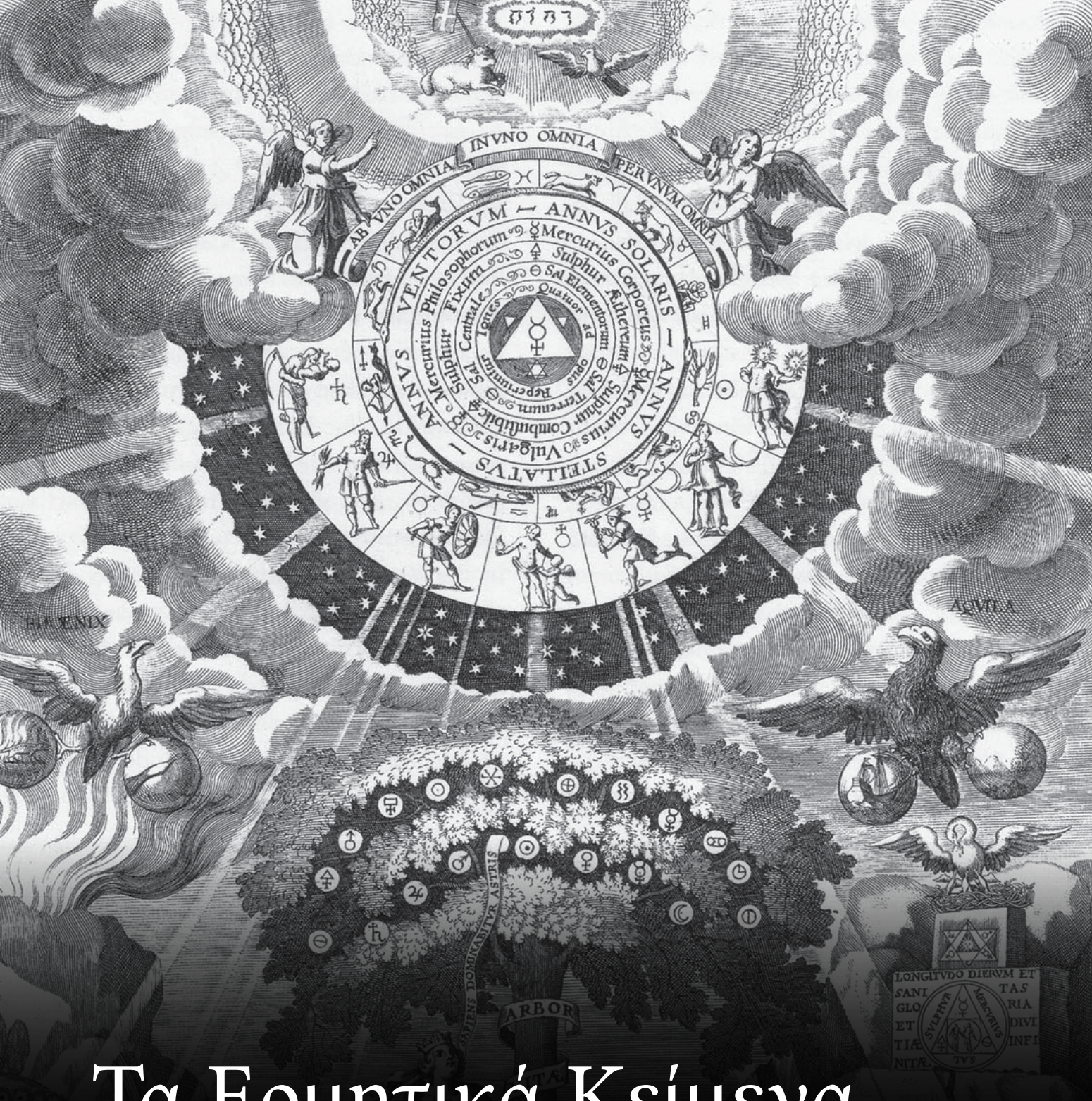

Τα Ερμητικά Κείμενα στην Αναγέννηση

Κείμενο: Χάρης Κληματσίδας

Πολλές φορές κοινωνικές εξελίξεις που προέρχονται από πολιτικές ή θρησκευτικές συγκρούσεις, γίνονται αφορμή για αλλαγές, που επηρεάζουν σημαντικά τη ροή της Ιστορίας. Κάπως έτσι μερικούς αιώνες πριν σε μια κρίσιμη καμπή της ευρωπαϊκής μας ιστορίας δημιουργήθηκαν ευνοϊκές συνθήκες για την άνθιση της πλατωνικής Ακαδημίας της Φλωρεντίας, μιας κίνησης που άφησε τα δικά της ίχνη και έδωσε από την πλευρά της μια ώθηση για τον ερχομό της πολιτιστικής Αναγέννησης στην Ευρώπη.

Η πλατωνική Ακαδημία της Φλωρεντίας ιδρύθηκε από τους Μέδικους τον 15ο αιώνα. Εκεί κοντά στο τέλος της Βυζαντινής ιστορίας, πριν από την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς, ο φιλόσοφος Γεώργιος Γεμιστός - Πλήθων, μελετητής της νεοπλατωνικής φιλοσοφίας, βρέθηκε στη Φλωρεντία για να συμμετάσχει στη σύνοδο – στις πόλεις Φεράρα και Φλωρεντία – για την ένωση της ορθόδοξης εκκλησίας με την καθολική, με σκοπό την σωτηρία της Κωνσταντινούπολης. Οι διαλέξεις που έδωσε σε εκείνα τα μέρη επηρέασαν αρκετούς επιφανείς και λόγιους της Δύσης με ποιο γνωστό τον Κόζιμο Μέδικο (Cosimo de Medici), ο οποίος μετά από μερικά χρόνια ίδρυσε την πλατωνική Ακαδημία.* Στην Ακαδημία αυτή φοίτησαν όλοι οι σπουδαίοι διανοούμενοι της Φλωρεντίας του 15ου αιώνα.

Ο Κόζιμο ο Πρεσβύτερος, πλαισιωνόταν από ένα σημαντικό κύκλο λογίων, ενώ κατέχει μια ιδιαίτερη μνεία από πολλούς ιστορικούς, επειδή δημιούργησε τις προϋποθέσεις για την επάνοδο της Φιλοσοφίας και αναδεικνύοντας την επερχόμενη Αναγέννηση του αρχαίου κόσμου μέσα στους κόλπους του Ουμανισμού. Η σχολή στην Φλωρεντία έγινε ένα κέντρο φιλοσοφικών σπουδών. Από το μέρος αυτό πέρασαν σημαντικά ηχηρά ονόματα όπως :ο Μποτιτσέλι, ο Ντα Βίντσι, ο Μακιαβέλλι, ο Μιχαήλ Άγγελος, ο Ραφαήλ κα..

Σε εκείνη την ιστορική στιγμή επανεμφανίζονται τα Ερμητικά κείμενα. Οι πραγματείες αυτές δεν είναι τεκμηριωμένο πως έφτασαν στην Ιταλία. Ο Μαρ-

σίλιο Φιτσίνο, ως επικεφαλής της Ακαδημίας, άφησε πίσω από το καθήκον της μετάφρασης των διαλόγων του Πλάτωνα και έβαλε προτεραιότητα να μεταφράσει τα Ερμητικά κείμενα, που εκδόθηκαν για πρώτη φορά στην Ευρώπη στα λατινικά με τίτλο Mercurii Trismegisti liber de postestate et sapientia Dei το 1471, ενώ κυκλοφόρησαν τελικώς στην ελληνική έκδοσή τους από τον Τυρνέβ το 1154 με τους τίτλους *Ποιμάνδρης, Όροι Ασκληπιού προς Άμμωνα βασιλέα, Προς Ασκληπιό* και *Προς τον εαυτού υιόν Τατ λόγοι*.

Η επίδρασή τους στην ευρωπαϊκή Αναγέννηση υπήρξε μεγάλη, εφόσον αποτελούσε μία πανάρχαια σοφία, η οποία μπορούσε να ερμηνεύσει τον φυσικό κόσμο. Τα Ερμητικά κείμενα που διασώθηκαν ως σήμερα συνοψίζονται σε δεκαοκτώ ελληνικά συγγράμματα, γνωστά με τον τίτλο του Ερμή του Τρισμέγιστου ή αλλιώς ως «Corpus Hermeticum», που είναι τα θεμέλια της ερμητικής παράδοσης. Οι πηγές αναφέρουν πως γράφτηκαν από άγνωστους συγγραφείς στην αρχαία Αίγυπτο και αποτελούσαν μέρος μιας σημαντικής βιβλιογραφίας που αποδόθηκε στη μυθική μορφή του Ερμή Τρισμέγιστου, μιας ελληνιστικής σύντηξης του Έλληνα θεού Ερμή και του αιγυπτιακού θεού Θωτ.

Θεωρείται πως τα κείμενα αυτά εμφανίσθηκαν – όχι τυχαία – σε μια σημαντική χρονική καμπή της ύστερης μεσαιωνικής Ευρώπης. Η Ερμητική φιλοσοφία θεωρήθηκε ως μια σημαντική πηγή σοφίας. Για παράδειγμα, υπάρχουν αναφορές στα Ερμητικά κείμενα για την πορεία προς το φως, ή για την αναγέννηση του ανθρώπου. Ο Ερμητισμός θεωρεί ότι η ανθρωπότητα βρίσκεται καθοδόν σε ένα πνευματικό ταξίδι με σκοπό την επιστροφή στην αρχική κατάσταση ένωσης με τον Θεό. Αυτή αποτελεί την ανώτερη αποστολή της ανθρώπινης εξέλιξης. Η αντίληψη, ότι η ανθρωπότητα έχει εκπέσει από μια πρότερη ανώτερη κατάσταση, είναι κοινή σε πολλές θρησκείες και φι-

λοσοφίες. Σύμφωνα με τα Ερμητικά κείμενα, ο άνθρωπος, που ακόμα κατέχει θεία φύση, πέφτει όπως ο βιβλικός Αδάμ, βλέποντας το ίδιο του το είδωλο να αντανακλάται στο νερό και θέλει να ζήσει στη Γη, στον υλικό κόσμο, με αποτέλεσμα όμως να χάσει μέρος της ανώτερης φύσης του και να γίνει θνητός.

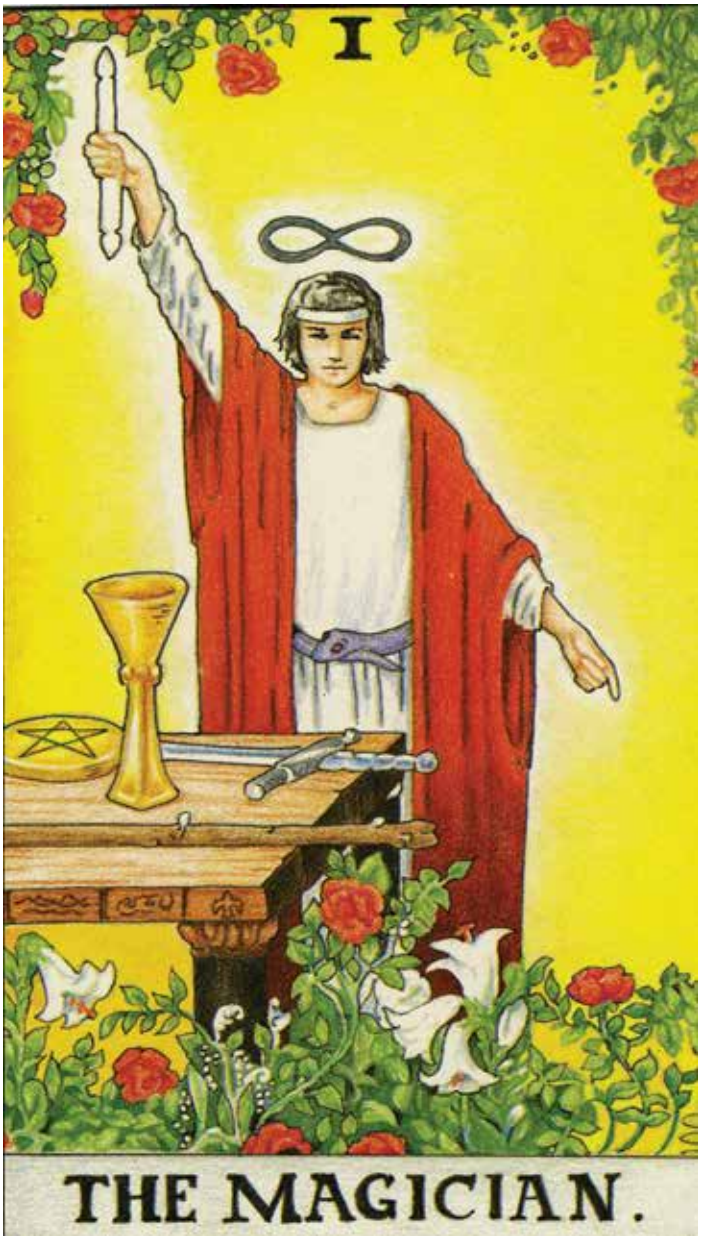

Στον πυρήνα της Ερμητικής παράδοσης βρίσκεται επίσης η σχέση ανάμεσα στον Δάσκαλο και τον Μαθητή. Στα Ερμητικά κείμενα έχουμε αρκετές ενδείξεις για την διαδικασία διδασκαλίας: για τις ευθύνες του Δασκάλου, και τις ευθύνες του Μαθητή. Από τις ενδείξεις αυτές μπορούμε να βγάλουμε το συμπέρασμα ότι η σχέση αυτή ήταν πολύ διαφορετική από μια σχέση ενός Μαθητή με κάποια αυθεντία που γνωρίζει τα πάντα.

Η σταδιακή αλλαγή της νοοτροπίας που χαρακτηρίζει την Αναγέννηση μαζί με την επίδραση της ανθρωπιστικής κίνησης καθόρισαν, όπως ήταν φυσικό, και την καλλιτεχνική όψη της εποχής. Στο Μεσαίωνα η τέχνη ήταν σχεδόν αποκλειστικά θρησκευτική. Με την Αναγέννηση παραμερίστηκαν σημαντικά στοιχεία που κυριαρχούσαν στη μεσαιωνική περίοδο και οι τέχνες άρχισαν να αντλούν στοιχεία από την αρχαία ελληνική παράδοση. Ολόκληρη, η περίοδος της Αναγέννησης σφραγίζεται από την κλασική αρχαιότητα, έχοντας ως εφαλτήριο την αρχαία τέχνη και τα γράμματα, οικοδομώντας με αυτόν τον τρόπο μια νέα εποχή στην καλλιτεχνική δημιουργία.

Ο Ισαάκ Νεύτων, για παράδειγμα, όπως πολλοί σπουδαίοι άνθρωποι της εποχής του, είχε πάθος με την αλχημεία, πατέρας της οποίας θεωρείται ο Ερμής ο Τρισμέγιστος. Ο Κέπλερ, δημοσίευσε αποσπάσματα από τα Ερμητικά κείμενα στο μεγαλύτερο έργο του: «Για την Αρμονία του Κόσμου».

Εν κατακλείδι, δεν θα ήταν υπερβολή να τονιστεί πως: τα Ερμητικά κείμενα αποτελούν ένα σημαντικό κομμάτι στην ιστορική περίοδο της Ευρώπης με την επιρροή τους να ξεπερνά τα χρονικά πλαίσια της Αναγέννησης, φτάνοντας μέχρι τους φιλοσόφους και τους επιστήμονες του Διαφωτισμού.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ:
Ίδρυσε την Ακαδημία σε μια πολυτελή κατοικία που είχε δοθεί στον Φιτσίνο ως αμοιβή για τη μετάφραση στα λατινικά των Ερμητικών κειμένων. Αναφέρεται επίσης πως ο Κόζιμο ήταν συλλέκτης χειρόγραφων με αρχαιοελληνικά κείμενα και είναι πιθανό να απέκτησε από τον Πλήθωνα χειρόγραφα με όλα τα έργα του Πλάτωνα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Ερμής Τρισμέγιστος «Ερμητικά Κείμενα», Εκδόσεις Παρασκήνιο, 1990,
- Λεξικό της Φιλοσοφίας, Θεοδόσης Πελεγρίνης, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, 2004,
- Εικονογραφημένος Άτλας της Φιλοσοφίας Ubaldo Nicola ΜΤΦ Πηνελόπη Τριαδά Εκδόσεις Ενάλιος 2008
- «Τα ερμητικά κείμενα» Μονογραφία Φραντζικινάκης Κων/νος 08.2004

- https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%B1%CF%81%CF%83%CE%AF%CE%BB%CE%B9%CE%BF_%CE%A6%CE%B9%CF%84%CF%83%CE%AF%CE%BD%CE%BF#p-search
- https://www.filoxeniart.com/

Αν δηλαδή δεν αντιστοιχούσε μια γένεση σε μια άλλη, ώστε η κίνησή τους να ήταν κυκλική, αλλ᾽ υπήρχε γένεση σε ευθεία γραμμή, δηλαδή μόνο από το ένα στο απέναντί του, και αν δεν υπήρχε επιστροφή στο πρώτο ούτε καν καμπή, να ξέρεις ότι όλα τα πράγματα θα κατέληγαν στο ίδιο σχήμα, θα έπεφταν στην ίδια κατάσταση και θα σταματούσε η συνεχής δημιουργία.

-Πλάτωνος Φαίδων (72b)-

Θεωρία των Ιστορικών Κύκλων:

Ο ρόλος του ανθρώπου στο κοσμικό σενάριο

Κείμενο: Νίκος Κομπογιάννης

Αντίθετα με την επικρατούσα άποψη της νεοθετικιστικής λήθης του σήμερα, η οποία ερμηνεύει τα ιστορικά φαινόμενα ως μια συνεχόμενη αναβατική πρόοδο, όπου το αύριο είναι πάντα καλύτερο από το χθες, οι παραδοσιακές κοινωνίες του παρελθόντος πίστευαν πως ο ιστορικός χρόνος διαγράφει κυκλικές πορείες, κατά τον ίδιο τρόπο που η φύση εκτελεί όλες τις υπόλοιπες ζωτικές της λειτουργίες. Αν κάνουμε μια ψυχολογική προσέγγιση στις δυο αυτές τοποθετήσεις, θα δούμε ότι γεννάνε δυο διαφορετικούς τύπους ανθρώπου: του homo lethargis και του homo naturalis[1]. Ο πρώτος είναι αυτός που αγνοεί την ιστορική στιγμή στην οποία καλείται να διαδραματίσει το ρόλο του, καθώς ο αγώνας δρόμου για την προσωπική επιτυχία και καταξίωση τού αποστρέφει το βλέμμα από την παρατήρηση των γεγονότων, τα οποία στροβιλίζονται γύρω του με ιλιγγιώδη ταχύτητα, προκαλώντας του ¨τρικυμία εν κρανίω¨. Ο δεύτερος τύπος είναι αυτός που ¨πιάνει¨ τον παλμό σε κάθε εποχή της ανθρωπότητας˙ αφουγκράζεται την ερμητική αρχή του ρυθμού μέσα στην παραμικρή εκδήλωση της ίδιας της φύσης, εφόσον ζει σύμφωνα με αυτήν, και αντιλαμβάνεται την αλήθεια[2] πως, όπως όλα τα πράγματα, έτσι και εμείς χορεύουμε κυκλικά στο αέναο κοσμικό χοροστάσι.

Όπως η νύχτα διαδέχεται τη μέρα, έτσι αλλάζουν οι διαθέσεις στον άνθρωπο˙ όπως οι εποχές του έτους, έτσι και οι ηλικίες του. Παρατηρήστε τον κύκλο της ελκυστικής μας Σελήνης και θα δείτε να ζωντανεύουν μπροστά μας όλες οι φάσεις της αύξησης και της ελάττωσης του ανθρώπινου πολιτισμού. Φωτεινές εποχές και σκοταδισμός, αναγέννηση και μεσαίωνας, δημιουργία και καταστροφή˙ τα νερά της ιστορίας ακολουθούν το ρυθμό της παλίρροιας: αλλάζουνε και ταυτόχρονα παραμένουν τα ίδια, έχοντας αποθηκευμένη τη γνώση και την εμπειρία όσων έχουν συμβεί στα βάθη του χρόνου. Και θα ρωτήσουμε το νερό, που δεν το απατάει η μνήμη του, να μας πει τι συνέβαινε σε καιρούς αλλοτινούς, μήπως και εντοπίσουμε ομοιότητες με τη δική μας χρονική συγκυρία, ώστε ενεργά να τοποθετηθούμε για να συμβάλλουμε στην εξέλιξη του κοσμικού σεναρίου. Διότι βλέποντας το που βρισκόμαστε τώρα, θα μας φανερώσει και το προς τα πού οδεύουμε. Καθώς έλεγε και ο Κικέρων «*η ιστορία είναι μαρτυρία του χρόνου, φως της αλήθειας, ζωή της μνήμης, διδάσκαλος του βίου, αγγελιοφόρος των γηρατειών*».

Ας δούμε όμως πρώτα πώς λειτουργούν και εν συνεχεία πώς επηρεάζουν οι ιστορικοί κύκλοι το κοσμικό γίγνεσθαι. Πάρτε μια βαθιά ανάσα μαζί μου˙ κρατήστε την αναπνοή ωσότου η συνείδηση να είναι παρούσα˙ εκπνεύστε αργά γνωρίζοντας πως εσείς δημιουργείτε το σύμπαν…

Η ανάσα του Βράχμα. Είναι αυτή που ανοίγει τον πρωταρχικό κύκλο της δημιουργίας, σύμφωνα με τις ιερές Βέδες του Ινδουισμού. Η εκπνοή είναι η ¨μέρα του Βράχμα¨, η γέννηση του κόσμου, η διαστολή του σύμπαντος και η εκδήλωση της θαυμάσιας ζωής απ' τους μεγαλύτερους γαλαξίες, μέχρι και τα μικροσκοπικά σωματίδια που εκτελούν τις κυκλικές[3] τροχιές τους. Κι έπειτα έχουμε την εισπνοή, την ¨νύχτα του Βράχμα¨, την συστολή και εν ολίγοις την αναπόφευκτη επιστροφή στην πρωταρχική πηγή των πάντων. Είναι ο απόηχος των δοξασιών των προσωκρατικών μας φι-

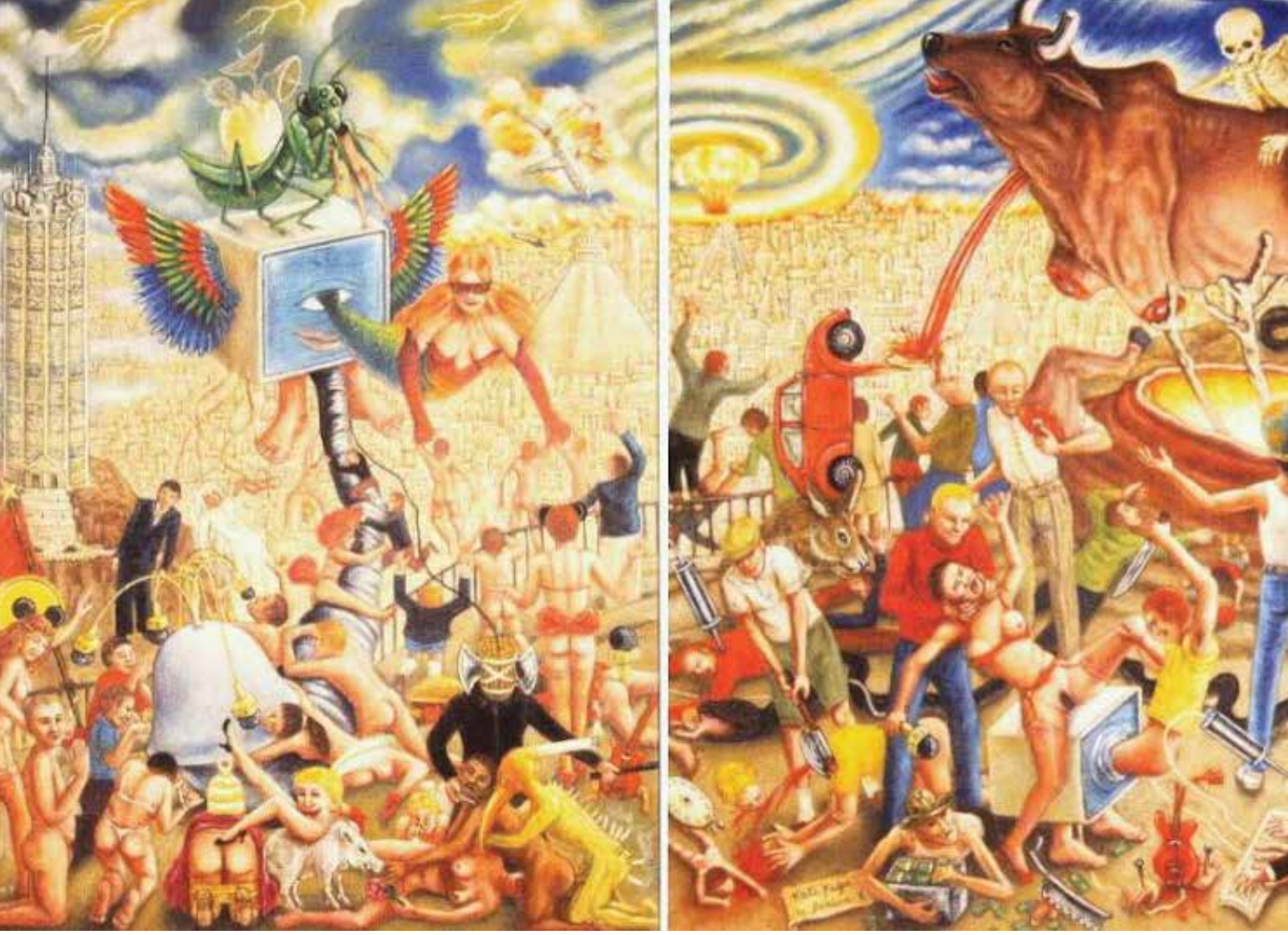

λοσόφων, που κάνανε λόγο για την αιώνια διαπάλη μεταξύ αντιθετικών δυνάμεων που, μέσω επαναλαμβανόμενων γεννήσεων και θανάτων, συνιστούν τον κύκλο της ζωής[4].

Από τον κύκλο της δημιουργίας μεταβαίνουμε σ' αυτούς της ιστορικής εξέλιξης, κατά την έννοια ότι μπορούν να μετρηθούν και να προσδιοριστούν σύμφωνα με τα ανθρώπινα σταθμά. Πάλι στα κείμενα των Βεδών γίνεται λόγος για έναν μεγάλο κύκλο, που έχει διάρκεια 4.320.000.000 έτη. Αυτή η εποχή ενσωματώνει τέσσερις μικρότερους κύκλους, ο κάθε ένας εκ των οποίων αντιστοιχεί και σε ένα αλχημικό μέταλλο. Οπότε έχουμε:

I. Την Χρυσή Εποχή ή Κρίτα Γιούγκα

II. Την Ασημένια Εποχή ή Διάπαρα Γιούγκα

III. Την Χάλκινη Εποχή ή Τρέτα Γιούγκα

IV. Την Σιδερένια Εποχή ή Κάλι Γιούγκα

Σας φαίνεται κάτι γνώριμο; Ο Ησίοδος στο ποίημα ΄΄Εργα και Ημέρες¨ υποδιαιρεί κατά τον ίδιο τρόπο τις εποχές της ανθρωπότητας κάνοντας επακριβώς[5] και τις ανωτέρω αντιστοιχίες με τα μέταλλα: «*Πρώτο απ' όλα το χρυσό το γένος των θνητών ανθρώπων έφτιαξαν οι αθάνατοι που τα Ολύμπια δώματα κατέχουν… Ζούσανε σαν θεοί και είχαν την καρδιά τους δίχως θλίψεις..*». Παρόμοια, σε μια επιστολή του ο Σενέκας αναφέρει: «*Κατ' αυτόν τον αιώνα λοιπόν τον αποκαλούμενο χρυσούν, ο Στωικός Ποσειδώνιος υποστηρίζει ότι η διακυβέρνηση ήταν στα χέρια των σοφών. Αυτοί είχαν τον έλεγχο και προστάτευαν τους αδύνατους από τους ισχυρούς, έδιναν συμβουλές περί του πρακτέου και μη, και έδειχναν τα ωφέλιμα και τα άχρηστα. Η σωφροσύνη τους προνοούσε ώστε οι υπήκοοί τους να μη στερούνται τίποτε, η ανδρεία τους απομάκρυνε τους κινδύνους, η φιλανθρωπία τους πλούτιζε και κοσμούσε τους υπηκόους. Γι' αυτούς η διακυβέρνηση ήταν υπηρεσία, όχι εξουσία. Κανείς δεν εξασκούσε την ισχύ του*

σε βάρος εκείνων, στους οποίους όφειλε την εξουσία του. Κανείς δεν είχε τη διάθεση ή τη δικαιολογία να βλάψει, επειδή ο άρχων κυβερνούσε καλά και ο αρχόμενος υπάκουε καλά, και ο ηγεμόνας δεν μπορούσε να εκστομίσει μεγαλύτερη απειλή σε ανυπάκουους υπήκοους, από το ότι θα εγκατέλειπε το βασίλειο». Υπήρξαν άραγε τέτοιες εποχές;

Ας έρθουμε σε πιο οικεία με την εποχή μας εδάφη. Ακούμε τον Ησίοδο να φωνάζει απ' τους πρόποδες του Παρνασσού: «*Μακάρι εγώ ανάμεσα στου πέμπτου γένους τους ανθρώπους να μην ήμουνα, μα είτε πιο μπροστά να πέθαινα ή ύστερα να γεννιόμουν. Αφού τώρα πια το σιδερένιο υπάρχει γένος. Όμως και σ' αυτούς ανάμικτα θα υπάρξουνε καλά με τα κακά... Με τα παιδιά του όμοιος δε θα είναι ο πατέρας, μήτε με τον πατέρα τα παιδιά, κι ούτε ο φιλοξενούμενος αγαπητός σ' αυτόν που τον φιλοξενεί, στο σύντροφο ο σύντροφος, μήτε θα είναι ο αδερφός αγαπητός, σαν πρώτα. Μόλις γεράσουν οι γονείς τους, θα τους ατιμάζουν, θα τους κατηγορούν μιλώντας τους με λόγια φοβερά, οι άθλιοι, την τιμωρία των θεών περιφρονώντας. Στη βία των χεριών το δίκιο τους. Κι ο ένας την πόλη του άλλου θ' αφανίσει. Διόλου δε θα τιμάται ο πιστός στον όρκο του, ο αγαθός, ο δίκαιος, μα του κάκου το δράστη θα τιμήσουν πιο πολύ και τον ακόλαστο…*». Αυτές οι συνθήκες άρχισαν να προκρίνονται εις βάρος των φωτεινών εποχών σύμφωνα με τις εσωτερικές διδασκαλίες, την περίοδο που εισήλθαμε στο Σιδηρούν γένος, περίπου πριν 5000 χρόνια δηλαδή. Έτσι, οι φωτεινές εποχές φαίνονται ως λαμπρά πυροτεχνήματα στον σκοτεινό ουρανό που, ενώ διαρκούν για μια στιγμή, είναι ωστόσο ικανές να ταρακουνήσουν το στερέωμα συθέμελα, για να αναδυθούν οι ένδοξες κορυφές των ορέων του πνεύματος. Είναι οι αντικατοπτρισμοί της μεγάλης Χρυσής Εποχής και η επανάληψη της διαδρομής του ανθρώπου διαμέσου των αιώνων. Η φράση «όμως και σ' αυτούς ανάμικτα θα υπάρξουν τα καλά με τα κακά» δεικνύει την αλληλεπίδραση των κύκλων μεταξύ

τους, όπως ακριβώς συμβαίνει στην επιφάνεια μιας γαλήνιας λίμνης την στιγμή που πέφτουν οι πρώτες φθινοπωρινές στάλες βροχής…

Αφού στοχαστούμε για λίγο στην επιφάνεια της λίμνης, εύλογα αναρωτιόμαστε ποιοι είναι οι ενδιάμεσοι κύκλοι στο χρονικό συνεχές. Ο Πλάτωνας μας μιλούσε για ένα ουράνιο Μεγάλο Έτος, τον ¨Μέγαν Ενιαυτόν¨. Συσχετίζεται με το φαινόμενο της μεταπτωτικής κίνησης του άξονα της Γης, ο οποίος με τη σειρά του ανατρέχει κατά τη διάρκεια μιας περιόδου 25.860 ετών περίπου, τις διάφορες ζώνες της εκλειπτικής, δηλαδή τους διάφορους ζωδιακούς αστερισμούς, με φορά αντίθετη προς αυτή του ζωδιακού κύκλου. Έτσι, η ιστορία της ανθρωπότητας έχει περάσει από τα διάφορα ζώδια κατά περιόδους 2.160 ετών περίπου στο καθένα. Κατά αυτόν τον τρόπο, προκύπτει και η αντανάκλαση του Μεγάλου Έτους στο δικό μας Ιουλιανό έτος με τους 12 ζωδιακούς μήνες. Σε καθεμιά από τις περιόδους αυτές, βλέπουμε να εκδηλώνεται ένας μεγάλος πολιτισμός ο οποίος, ακολουθώντας τον ρυθμό της ζωής και του θανάτου, δίνει τη θέση του σε μια σκοτεινή εποχή που θα κυοφορήσει με την σειρά της μια αναγέννηση. Η εποχή των Διδύμων (περ. 6800π.Χ – 4500π.Χ), που σηματοδότησε μια νέα πολιτιστική αρχή με την ανακάλυψη της γραφής και του τροχού. Η εποχή του Ταύρου (περ. 4500π.Χ – 2200π.Χ), όπου καθιερώθηκε η λατρεία του, ενώ οι τελετουργίες απέκτησαν ένα ¨τυπικό¨ στο οποίο μετείχαν όλοι οι άνθρωποι˙ η εποχή του Κριού (περ. 2200π.Χ – 100π.Χ), των μεγάλων καινοτομιών αλλά και ανατροπών που κλείνει με τον κερασφόρο Μ. Αλέξανδρο και στη συνέχεια των Ιχθύων (περ. 100π.Χ – σήμερα), όπου τη σηματοδότησε η έλευση του Ιησού Χριστού και της ουμανιστικής διδασκαλίας του. Τη σκυτάλη πλέον παρέλαβε η εποχή του Υδροχόου, στην οποία και προσφάτως εισήλθαμε.

Λοιπόν, είναι η αντανάκλαση των ¨αστρικών μηνών¨ για τους οποίους τρέχουμε σε μάγισσες και χαρτορίχτρες, σε γυάλινες σφαίρες γεμάτες ομίχλη[6], μαγικά φίλτρα και κοκκαλάκια νυχτερίδας, επενδύοντας διόλου ευκαταφρόνητα ποσά, για να μας αναγγείλουν με επισημότητα λογιών λογιών κατεργάρηδες τον ερχομό της συναισθηματικής ή οικονομικής μας άνοιξης. Η οποία βέβαια κι αν έρχεται, δεν γίνεται αντιληπτή, καθώς είμαστε απασχολημένοι με το να βρισκόμαστε σε διαρκή ραστώνη, περιμένοντας κάτι να συμβεί˙ κάποιον να μας φτιάξει τη ζωή. Μα αν δεν κινήσεις τα χέρια σου Εσύ, αν δεν αναλάβεις το πηδάλιο της δικής σου ζωής, κανένας δεν πρόκειται να σε οδηγήσει στην Ιθάκη[7]. Αυτό αναφωνούσε και ο οξυδερκέστατος Λασκαράτος απ' την απέναντι Κεφαλλονιά το 1852: «*Την αναγέννησή μας εμείς μόνοι μας ημπορούμε ναν την εχτελέσωμε στον εαυτόν μας. Ας αποφασίσωμε ν' αρχίσωμε να ζούμε ενάρετα.. Δύσκολη απόφαση! Μου φαίνεται ν' ακούω καθένανε να λέει τα λόγια μου μυθιστορήματα. Κι όμως εγώ μιλώ δια το πράμμα που γυρέβουμε. Δε ζητούμε την αναγέννησή μας; Και τι είναι η αναγέννηση μιας κοινωνίας, αν δεν είναι η ριζική ηθική καλητέρεψη των ατόμων όπου την συστένουνε; ..δεν είναι τάχα στο χέρι μας νάν την κάμωμ' εμείς εις τον εαυτό μας, χωρίς να ζητούμε από την Κυβέρνηση να μας κάμει καλύτερους;.. Μήπως ζητούμε της Κυβέρνησής μας να μας στείλη ένα σακκί τάλαρα καθενός εις το σπήτι μας, και να εξακολουθάη να μας τα στέλνη πάντα κάθε φορά που μας χρειάζεται ν' αναγεννηθούμε; Όχι, όχι˙ δεν ημπορούμε βέβαια να γελιόμαστε τόσο˙ η παιδαριοσύνη μας δεν ημπορεί να φτάνει έως εκεί… Ιδού εκείνο που καταστένει αδύνατην την ιατρεία, αδύνατην την αναγέννησην επειδή ¨δεν είναι δυνατό να γένη καμμία κοινωνική καλητέρεψη, εκεί που καθένας δεν την αρχίζει στον εαυτό του¨*».

Ας κάνουμε πάλι την άσκηση της αναπνοής˙ κοιτάξτε με ειλικρινή ματιά τριγύρω σας και αναρωτηθήτε: πού βρισκόμαστε σήμερα; Σας αρέσει αυτό που αντικρίζετε;

Είναι πασιφανές το που οδηγούμαστε. Μπαίνουμε στον Υδροχόο, σύμφωνα με τον αοιδό, και καλό είναι να βαστούμε ομπρέλα. Μπαίνουμε σε μια νέα εποχή η οποία μοιάζει δυσοίωνη. Τέτοιες εποχές ωστόσο αναδύθηκαν απ' το έρεβος πολλές φορές, για να επιστρέψουν και πάλι εκεί. Αυτά που μπορεί να μας φαίνονται πρωτόγνωρα σε εμάς, έχουν ξανασυμβεί πολλάκις στο παρελθόν. Με τις όποιες παραλλαγές τους, καθώς οι καιροί διαφέρουν. Το ζήτημα είναι τι έμαθε ο άνθρωπος από αυτές! Θα φανεί από τη διάρκεια και την ένταση της τωρινής. Ας μην ξεσπάμε λοιπόν σε λυγμούς και θρήνους για το κακό που μας βρήκε, αλλά ας προσπαθήσουμε να μετριάσουμε τις επιπτώσεις του στις ζωές μας, έχοντας ως οδηγό και διδάσκαλο την φιλοσοφία. Το να επέλθει ο χειμώνας είναι αναπόφευκτο. Σημασία έχει το πώς μπορούμε να προετοιμαστούμε με κατάλληλα εφόδια για να τον αντέξουμε. «*Η προσευχή δεν εμποδίζει το χειμώνα, αλλά αφήνει να έρχεται το καλοκαίρι*», είχε πει ο γέροντας.

Προσευχή εννοώντας την δική μας πνευματική προετοιμασία. Μια προετοιμασία η οποία θα μας κάνει να καταλάβουμε πως τίποτα απ' ό,τι συμβαίνει δεν είναι άδικο, αλλά καρπός των ίδιων μας των πράξεων. Όταν μένεις μετεξεταστέος στο σχολείο, είναι ο δάσκαλος που σε τιμωρεί; Ή μήπως δεν είσαι έτοιμος να προχωρήσεις; Σωστά κατάλαβες φίλε αναγνώστη˙ έμεινε άλλος ένας κύκλος να αναφέρουμε, ο οποίος διαγράφει τις τροχιές του γύρω μας αδιάλλειπτα και σε κάθε χτύπο του ρολογιού: αυτός της αιτίας και του αποτελέσματος[8]! Οφείλουμε να καθίσουμε πάλι στα έδρανα να τον μελετήσουμε. Και ή που θα τον κατανοήσουμε επιτέλους, ή που θα παραμείνουμε σε αμηχανία με το στόμα ανοικτό, αφήνοντας τα μυγάκια να εκτελούν γύρω απ' το κεφάλι μας τις δικές τους τροχιές. Διότι «το μόνο που χρειάζεται το κακό για να θριαμβεύσει, είναι οι καλοί άνθρωποι να μην κάνουν τίποτα[9]».

Το τίποτα δεν συναντάται πουθενά στη φύση. Ο άνθρωπος προσπαθεί να αποτελέσει εξαίρεση μην κάνοντας τίποτα, ενώ τριγύρω του συμβαίνουν τόσα πολλά. Ταυτόχρονα, επαίρεται πως διαθέτει λογική που τον έχει οδηγήσει σ' αυτόν τον αξεπέραστο πολιτισμό των αξεπέραστων εμποδίων και της βύθισης στην ανημποριά και στην αδράνεια. Λογική όμως δεν σημαίνει παρά τούτο: η ικανότητα να παρατηρώ τα γεγονότα της ιστορικής μου στιγμής και μέσω της συγκριτικής μελέτης να βγάζω τα απαραίτητα συμπεράσματα. Στη συνέχεια, με την αρετή της διάκρισης να επιλέγω το ωφέλιμο από το βλαβερό και να το καταθέτω στην υπηρεσία της ίδιας της ζωής. Κοντολογίς, επιλέγω σημαίνει μετουσιώνω τον λογισμό μου σε πράξη μέσω κάποιας δράσης, κάνοντας χρήση αυτού που ονόμαζαν οι Στωικοί ¨ανώτερη βούληση¨. Τώρα, η δράση αυτή, σύμφωνα και με τους νόμους της φυσικής θα προκαλέσει μια αντίδραση. Η οποία με τη σειρά της αποτελεί αιτία για ένα επόμενο αποτέλεσμα και η αλληλουχία αυτή διαγράφει κύκλους εις το διηνεκές. Να πως ερμηνεύεται με έναν πιο μετρήσιμο τρόπο η ζωή του ανθρώπου. Η επίγνωση, πως ο άνθρωπος είναι το άθροισμα των επιλογών του, είναι που μπορεί να τον τοποθετήσει στο κέντρο των ιστορικών κύκλων που διαμορφώνουν το κοσμικό σενάριο δράσης. Έτσι γίνεται κανείς πρωταγωνιστής!

Όλα είναι θέμα επιλογής. Ας φυτέψουμε τον σπόρο της επόμενης αναγέννησης, γιατί ,καθώς λέει και ο θυμόσοφος λαός, «ό,τι σπείρεις θα θερίσεις».

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Οι νεολογισμοί είναι του γράφοντος.
2. Η καθαρή αλήθεια λέγεται πως είναι δυνατόν να θεαθεί μόνο μέσα στη φύση, στους νόμους που τη διέπουν και στις λειτουργίες της. Η λέξη Α-λήθεια προκύπτει απ' το α στερητικό και τη λήθη˙ ήτοι βγαίνω από το λήθαργο(lethargis). Επομένως, αυτός που ζει κατά φύσιν(naturalis) αφυπνίζεται.
3. Στην πραγματικότητα η κίνηση τόσο των φυσικών σωμάτων όσο και του χρόνου είναι σπειροειδής, χάριν ευκολίας όμως λέμε κυκλική. Θα αρκεστούμε μόνο να πούμε πως αποτελεί πανανθρώπινο σύμβολο το οποίο αποτελεί και ένα από τα σπουδαιότερα κλειδιά ερμηνείας των βαθύτερων νόμων του σύμπαντος.
4. Διακόσμηση –Εκπύρωση του Ηράκλειτου, Δίκη –Αδικία του Αναξίμανδρου, Φιλότητα –Νείκος του Εμπεδοκλή κοκ.
5. Στην πραγματικότητα παρεμβάλλει μεταξύ της Χάλκινης και της Σιδερένιας εποχής το ¨Γένος των Ηρώων¨.
6. Μέσα στις οποίες μας διαβεβαιώνουν ότι βλέπουν…
7. Ο τελευταίος που σε πήγε στην Ιθάκη πήγε για να παρευρεθείτε μαζί στην νεκρώσιμο ακολουθία της Πηνελόπης και του Οδυσσέα. Γι' αυτό και οι καμπάνες χτυπούσαν πένθιμα! Οι αποσυμβολισμοί δικοί σας…
8. Ο νόμος της δράσης και αντίδρασης ή νόμος του Κάρμα στις ανατολικές θρησκείες.
9. Edmund Burke, 1729-1797 , Βρετανός πολιτικός & φιλόσοφος

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ:

1. Αναξίμανδρος: Ο φιλόσοφος του απείρου «Εκδ. Ζήτρος»
2. Ανδρέας Λασκαράτος: Τα μυστήρια της Κεφαλλονιάς «Εκδ. επικαιρότητα»
3. Πλάτων: Φαίδων «Εκδ. Ζήτρος»
4. Ποσειδώνιος ο Απαμεύς ή Ρόδιος: Ελληνιστική φιλοσοφία και επιστήμη «Εκδ. Ζήτρος»
5. Συγγραφική Ομάδα Ν.Α.: Οι Φωτεινές Εποχές της Ανθρωπότητας «Εκδ. Νέα Ακρόπολη»
6. Gnomikologikon.gr

ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ

Ποιοί είμαστε:

Η Νέα Ακρόπολη είναι ένας Διεθνής Πολιτιστικός και Φιλοσοφικός Οργανισμός που δραστηριοποιείται σε περισσότερες από 55 χώρες στον κόσμο και έχει ως σκοπό να ενεργοποιήσει την εσωτερική δύναμη του ατόμου, προωθώντας τον ανθρώπινο πολιτισμό, τον αυθεντικό εθελοντισμό και την πρακτική φιλοσοφία.

Οι 3 αρχές μας

1 -Συναδελφοσύνη

Η προώθηση ενός Ιδεώδους παγκόσμιας συναδελφοσύνης βασισμένο στο σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, πέρα από τις διαφορές μας, φυλετικές, μορφωτικές, θρησκευτικές, κοινωνικές κ.ά.

2 - Γνώση

Η αγάπη για τη σοφία, η οποία μέσα από τη συγκριτική μελέτη των φιλοσοφιών, θρησκειών, επιστημών και τεχνών, προωθεί τη γνώση για το σύμπαν, τη φύση και τον άνθρωπο.

3 - Ανάπτυξη

Η ανάπτυξη των καλύτερων στοιχείων του ανθρώπου, με την προώθηση και την ένταξή του στη φύση και την κοινωνία, όχι ως απλό παρατηρητή αλλά ως ενεργό συμμετέχοντα σ' έναν κόσμο που χρειάζεται βελτίωση.

Ο στόχος μας

Προτείνουμε ένα Νέο Ανθρωπισμό, μια νέα Φιλοσοφική προσέγγιση του κόσμου και του Εαυτού μας. Νέα και συγχρόνως αρχαία, βασισμένη στη Σοφία του παρελθόντος αλλά προσαρμοσμένη στο σήμερα, στις σύγχρονες ανάγκες μας και με οραματισμό για το μέλλον.

...η αναζήτηση της Σοφίας που γίνεται τρόπος ζωής και δίνει νόημα στην ύπαρξή μας

Τι είναι για μας η φιλοσοφία

Η φιλοσοφία είναι η **σοφία της καθημερινής ζωής**. Το να φιλοσοφείς είναι πολύ απλά να είσαι «παρών» στη ζωή, στους άλλους και στον εαυτό σου.

Δεν είναι μια διανοητική προσέγγιση αλλά πάνω απ' όλα ένας τρόπος ζωής προσιτός σε όλους και αποτελείται από την εφαρμογή των διδασκαλιών των σοφών όλων των εποχών.

Γιατί Φιλοσοφία σημαίνει να συνδιαλεγόμαστε με τον εαυτό μας, να ερχόμαστε σε επαφή με ιδέες κι όχι με απόψεις και να κάνουμε **σωστές επιλογές ελεύθερα**.

προσφέρει το οξυγόνο της ψυχής, ένα Όραμα για να Είσαι

Τι είναι για μας ο πολιτισμός

Στη Νέα Ακρόπολη αναγνωρίζουμε την ανάγκη να διασώσουμε και να αναπτύξουμε, μέσα από μια ολιστική προσέγγιση, την τέχνη, την επιστήμη, το μυστικισμό και την πολιτική ως την τέχνη της αρμονικής συνύπαρξης. Δεν μαθαίνουμε απλά για κάθε πολιτισμό αλλά **χτίζουμε τον πολιτισμό και την κουλτούρα μέσα στον καθένα**.

Γιατί ο Πολιτισμός διευρύνει την κατανόησή μας για τη ζωή και τον κόσμο και μας φέρνει πιο κοντά στον άνθρωπο μέσα από ένα πνεύμα σεβασμού, αλληλεγγύης και αλληλοκατανόησης.

είναι μια αυθεντική στάση καρδιάς, ένα κανάλι Δύναμης και Ζωής

Τι είναι για μας ο εθελοντισμός

Ο Εθελοντισμός είναι μια **αυθεντική στάση καρδιάς** πέρα από τις μόδες.

Η Νέα Ακρόπολη προσφέρει στην κοινωνία ένα πεδίο μέσα από το οποίο μπορεί ο άνθρωπος αναπτύσσοντας τις αξίες της ένωσης, της αλληλεγγύης, της ανεκτικότητας, της υπευθυνότητας, να οδηγηθεί στη βελτίωση τόσο του εαυτού του όσο και της κοινωνίας στην οποία ζει.

Γιατί το σκοτάδι δεν νικιέται με χτυπήματα αλλά με Φως!

Πολιτιστική ατζέντα

+ δράσεις το τρίμηνο που πέρασε...

Ζωγράφου: εκδρομή με πρακτικές ασκήσεις

Πραγματοποιήσαμε μια εκδρομή σε κοντινή περιοχή, στην Αττική, και ασκηθήκαμε με πεζοπορία και πρακτικές ασκήσεις συγκέντρωσης και ετοιμότητας

Θεσσαλονίκη: Στην αρχαία Ρωμαϊκή Αγορά...

Επισκεφθήκαμε την αρχαία Ρωμαϊκή Αγορά της Θεσσαλονίκης (Roman Forum) που για αρκετούς αιώνες αποτέλεσε το κύριο σημείο αναφοράς της πόλης.

εθελοντισμός

πολιτισμός

Ρέθυμνο: εργαστήριο decoupage

Διοργανώσαμε εργαστήριο τεχνικής decoupage, διδάσκοντας εύκολους τρόπους για μεταποίηση και δημιουργία όμορφων διακοσμητικών πραγμάτων

φιλοσοφία

Αιγάλεω: αφιέρωμα στον Μπουκάι

Διοργανώσαμε ένα αφιέρωμα στον δημοφιλή συγγραφέα, Χόρχε Μπουκάι, και συζητήσαμε για τα σημαντικά μηνύματα και μαθήματα ζωής που μπορούμε να πάρουμε μέσα από τις ιστορίες του

ζήσε με την

filo σοφία

Ποιός είμαι;
Από που έρχομαι;
Που πηγαίνω;
Ποιός ο σκοπός της ζωής μου

η τέχνη να ζεις !

με τους:

Πλάτωνα
Λάο Τσε
Βούδα
Καντ
Πλωτίνο
Αριστοτέλη
Κομφούκιο
Στωικούς

ΕΝΑΡΞΕΙΣ ΚΑΘΕ ΜΗΝΑ
για πληροφορίες και δηλώσεις συμμετοχής:
nea-acropoli.gr

Τζορντάνο Μπρούνο:
Ένας μάρτυρας της φιλοσοφίας και της επιστήμης

Κείμενο: Ρώμη Αλεξανδράκη

Ένα μικρό ταξίδι πίσω στο χρόνο, μάς φέρνει αιώνες πριν, όταν ο ευρωπαϊκός Μεσαίωνας συναντάει την Αναγέννηση. Η μετάβαση αυτή αποτελεί μια εποχή ιστορικών αλλαγών και ανεξάντλητων προκλήσεων. Οι σταυροφορίες έχουν ανοίξει δρόμους προς την Ανατολή επιτρέποντας την άνθιση του εμπορίου, αλλά και την επαφή με την αραβική φιλοσοφία που έχει καταφέρει να διασώσει αρχαία κλασικά κείμενα από τις πυρές του δυτικού Μεσαίωνα.

Έτσι, από τον 15ο αιώνα και μετά, τα πρωτότυπα έργα των Ελλήνων κλασικών αρχίζουν να γίνονται και πάλι γνωστά στη Δύση. Ένα ρεύμα μορφωτικής ανανέωσης έρχεται από το Βυζάντιο και, με ενδιάμεσους σταθμούς τη Ρώμη και τη Φλωρεντία, φέρνει την ουμανιστική Αναγέννηση που αποτελεί την ολοκλήρωση του Μεσαίωνα μέσα από την αναβίωση της κλασικής αρχαιότητας.

Ωστόσο, όπως φαίνεται να συμβαίνει σε κάθε μεταβατική περίοδο, η προκατάληψη, η δεισιδαιμονία και τα ποταπά συμφέροντα που κυριαρχούν στον Μεσαίωνα μάχονται ενάντια στον άνεμο της αλλαγής και της Αναγέννησης. Στην πρώτη γραμμή αυτής της μάχης ενάντια στον σκοταδισμό, στέκει μία από τις σημαντικότερες φυσιογνωμίες εκείνης της ταραγμένης περιόδου, ο Τζιορντάνο Μπρούνο.

Αν και υπήρξε μεγάλος επιστήμονας, κορυφαίος αστρονόμος, πρωτοπόρος κοσμολόγος και σεβαστός ακαδημαϊκός, ο Μπρούνο έχει μείνει στην ιστορία ως ένας σπουδαίος φιλόσοφος, που επέλεξε ελεύθερα να ζήσει και να πεθάνει για τις ιδέες του. Κληρονόμος της ερμητικής παράδοσης και των αρχαίων διδασκαλιών, μυημένος στα ιερά της Ελλάδας, της Αιγύπτου και της Ανατολής, ακολούθησε μια πνευματική οδοιπορία που τον καθιέρωσε ως έναν μυστικιστή, ο οποίος πάλευε με τα απόνερα της εποχής που έφυγε και τα κύματα της εποχής που ερχόταν.

Η αρχή και η πορεία του

Ο Φίλιππο Μπρούνο γεννιέται το 1548 στην πόλη Νόλα κοντά στη Νάπολη της Ιταλίας. Σε ηλικία 11 ετών μεταβαίνει στη Νάπολη, για να σπουδάσει διαλεκτική, φιλολογία και λογική. Η δίψα του για μάθηση τον οδηγεί σε ηλικία 17 ετών στις πύλες του τάγματος των Δομινικανών, με σκοπό να σπουδάσει ρητορική, φυσική φιλοσοφία, θεολογία και μεταφυσική. Μάλιστα, έπειτα από μια δοκιμαστική περίοδο, εισέρχεται στο τάγμα παίρνοντας προς τιμήν ενός δασκάλου του το όνομα Τζιορντάνο.

Το 1572 χειροτονείται ιερέας, αλλά οι έρευνές του τον οδηγούν στην αμφισβήτηση ορισμένων σημείων του καθολικού δόγματος. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την υπεράσπιση του Θωμά Ακινάτη και του Έρασμου, τον φέρνουν σε ρήξη με τους Δομινικανούς που απαιτούν πλήρη διανοητική υποταγή.

Έτσι, το 1576 φεύγει από τη Ρώμη και ξεκινάει μια μοναδική φιλοσοφική περιπλάνηση ταξιδεύοντας ενδεικτικά σε πόλεις της Ιταλίας, της Γαλλίας, της Ελβετίας, της Αγγλίας, της Γερμανίας και της Τσεχίας. Εκεί μελετάει φιλοσοφικές θεωρίες, παρουσιάζει τα έργα του σε επιστημονικούς κύκλους και διδάσκει πάνω σε σπουδαία έδρανα της εποχής. Ωστόσο, οι θεωρίες του έρχονται συχνά αντιμέτωπες με το ακαδημαϊκό κατεστημένο, ενώ η διαμαρτυρία του ενάντια στη θρησκευτική μισαλλοδοξία ενοχλούν τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία.

Αναζητώντας, λοιπόν, ένα μέρος που να επιτρέπει την ελευθερία της σκέψης, αναγκάζεται σε συνεχείς μετακινήσεις. Ποιές είναι, όμως, αυτές οι θεωρίες που τον κατέστησαν persona non grata;

Οι βασικοί άξονες της φιλοσοφίας του

Είναι εξαιρετικά δύσκολο να αναλύσουμε τη σκέψη του Τζιορντάνο Μπρούνο στην περιορισμένη έκταση ενός άρθρου, καθώς αυτή δεν αποτελεί ένα δόγμα ή μια πίστη, αλλά μια αληθινή φιλοσοφική πορεία. Μπορούμε, όμως, να σκιαγραφήσουμε κάποιους βασικούς άξονες, οι οποίοι ελπίζουμε να μας δώσουν το έναυσμα για να ξεκινήσουμε τη δική μας έρευνα και αναζήτηση.

Ίσως η πιο γνωστή θεωρία του να είναι εκείνη που αναφέρεται στους άπειρους κόσμους. Σε μια εποχή, όπου έχουν "ξεχαστεί" οι αρχαίες διδασκαλίες, ο Μπρούνο αναπτύσσει μια κοσμολογική θεωρία που ταράζει συθέμελα το κατεστημένο. Συμφωνεί με τον ήδη αμφιλεγόμενο Κοπέρνικο στο ό,τι η γη δεν αποτελεί το κέντρο του κόσμου, αλλά διαφωνεί με την κοινώς αποδεκτή αριστοτελική θεωρία του πεπερασμένου σύμπαντος, την οποία δέχεται ο Κοπέρνικος.

Στον αντίποδα εισηγείται ότι το σύμπαν είναι απεριόριστο, επομένως δεν υπάρχει περιφέρεια και άρα δεν μπορούμε να μιλάμε για κέντρο του σύμπαντος,

είτε αυτό είναι η γη είτε ο ήλιος. Το κέντρο του απείρου χώρου μπορεί να είναι τοποθετημένο οπουδήποτε, αρκεί να σκεφτούμε ότι - αν κατοικούσαμε σε έναν άλλο πλανήτη - θα είχαμε την ψευδαίσθηση ότι είμαστε στο κέντρο, όπως ακριβώς πιστεύουμε και τώρα που βρισκόμαστε στη γη.

Το σύμπαν, λοιπόν, είναι άπειρο και η απειρότητα αυτή υπογραμμίζει την τελειότητά του. Επίσης, το σύμπαν είναι ομογενές, δηλαδή σε κάθε μέρος του ισχύουν οι ίδιοι φυσικοί νόμοι. Επομένως είναι πολύ πιθανό να υπάρχουν άπειροι κόσμοι πέρα από τη δική μας αντίληψη και κατανόηση, στους οποίους να κατοικούν νοήμονα και ευφυή όντα.

Αν, όμως, είναι έτσι, τί συμβαίνει με τον Θεό και που βρίσκεται Αυτός; Ο Μπρούνο, σαφώς επηρεασμένος από τον Νεοπλατωνισμό, φτάνει σε μια πανθεϊστική αντίληψη, πρεσβεύοντας ότι το Θείο ενυπάρχει μέσα στον άνθρωπο, αλλά παράλληλα και σε όλα τα βασίλεια της φύσης. Είναι η παγκόσμια νόηση ή αλλιώς η Ψυχή του Σύμπαντος που λειτουργεί ως αιτία δίνοντας ζωή και μορφή σε όλα τα πράγματα. Καθετί στη φύση, όσο μικρό κι αν είναι, έχει ένα μέρος πνευματικής ουσίας κι αυτό ισχύει ακόμη και για ένα ορυκτό, το οποίο δεν είναι ζωικό, είναι όμως έμψυχο. Έτσι η ψυχή ενώνεται με την ύλη, όπως η ομορφιά ενώνεται με τα σώματα. Όπως αναφέρει, η φύση "είναι η ολοκληρωμένη εικόνα της ολοκληρωμένης εικόνας του Θεού". Ή, όπως το συναντάμε σε άλλες φιλοσοφίες, είναι το να είμαστε σε θέση να "δούμε" τον Θεό σε οτιδήποτε υπάρχει στην πλάση.

Αυτή η αντίληψη για τον Θεό αποτελεί μία από τις αιτίες που ο Μπρούνο θεωρήθηκε άθεος. Ο ίδιος δεν αμφισβητεί την ύπαρξή του, όμως αντιμάχεται τα σκοτάδια της εποχής του και διακηρύττει την ανάγκη μιας παγκόσμιας θρησκείας. Μιας θρησκείας αγάπης που δεν είναι επικεντρωμένη στις διαφορές που μας διχάζουν, αλλά στα σημεία που μας ενώνουν, και δίνει τη δυνατότητα στον άνθρωπο να έρθει σε επαφή με έναν κόσμο που ξεπερνάει τα πεπερασμένα και καθημερινά φαινόμενα.

Κι έτσι φτάνουμε στην περίφημη μνημοτεχνική του Μπρούνο. Εδώ αξίζει να αναφέρουμε ότι δεν είναι απλώς μια μέθοδος για να ενισχυθεί η λειτουργία της μνήμης, αλλά ένα ολόκληρο γνωσιολογικό και μεταφυσικό σύστημα, που περιέχει πολλά στοιχεία φυσικής μαγείας. Πρόκειται για μια ιερή τέχνη που, μέσω της φαντασίας, μπορεί να βοηθήσει τον άνθρωπο να μυηθεί στη γλώσσα των συμβόλων και να έρθει πιο κοντά στην κατανόηση της βαθύτερης ουσίας του κόσμου. Όπως γράφει χαρακτηριστικά ο Μπρούνο: "Μια τέτοια μνήμη πρέπει να ήταν η μνήμη ενός Θείου ανθρώπου, ενός Μάγου, προικισμένου με θείες δυνάμεις, χάρη σε μια φαντασία ζευγμένη στη δράση κοσμικών δυνάμεων [...] Έτσι μπορεί να αντανακλά και να ελέγχει το Σύμπαν". Επίσης τονίζει, ότι χρειάζεται οπωσδήποτε η καθοδήγηση ενός δασκάλου, κι έτσι καταλαβαίνουμε για ποιο λόγο όσα έργα μνημοτεχνικής έχουν διασωθεί είναι κωδικωποιημένα και δύσκολο να ερμηνευθούν.

Τέλος, διευρύνει τον ορίζοντα της σκέψης του θεωρώντας φιλόδοξο και φαντασμένο εκείνον που προσπαθεί να πείσει τους άλλους, ότι υπάρχει μόνο ένας δρόμος που οδηγεί στη Γνώση της Φύσης. Αν και πρέπει να προτιμάμε τον ανώτερο τρόπο θεώρησης, δεν υπάρχει λόγος να κατηγορούμε άλλους τρόπους, οι οποίοι μπορεί να αποφέρουν καλούς καρπούς, έστω κι αν δεν προέρχονται από το ίδιο δέντρο. Μια δήλωση ανεκτικότητας, αποδοχής και σεβασμού των διαφορετικών απόψεων που έχουν οι άνθρωποι…

Η πορεία προς το τέλος

Παρόλο που το φως της Αναγέννησης ήδη αρχίζει να φαίνεται, τα σκοτάδια του Μεσαίωνα δεν έχουν ακόμη διαλυθεί. Ο Μπρούνο, με την ελπίδα να διαδώσει περαιτέρω τις ιδέες του, δέχεται την πρόσκληση του Μοτσενίγκο, ενός ευγενούς από τη Βενετία, που του ζητάει να διδαχθεί την τέχνη της μνήμης. Έτσι, το 1592 επιστρέφει στην Ιταλία.

Μέχρι και σήμερα, δεν είναι ξεκάθαρο το αν ο Μοτσενίγκο δυσαρεστήθηκε μαζί του για κάποιο

λόγο ή αν από την αρχή εξυπηρετούσε άλλα συμφέροντα και είχε σκοπό να τον παγιδεύσει. Όπως και να έχει, στις 23 Μαΐου του ιδίου έτους, καταγγέλλει τον Μπρούνο στην Ιερά Εξέταση της Βενετίας, η οποία τον συλλαμβάνει, τον φυλακίζει και 9 μήνες αργότερα τον μεταφέρει στις φυλακές της Ρώμης.

Φυλακισμένος για 7 ολόκληρα χρόνια σε ένα μικρό σκοτεινό κελί, χωρίς τη δυνατότητα συνηγόρου υπεράσπισης και στερημένος από οποιαδήποτε ανθρώπινη επαφή, ο φιλόσοφος εξασθενεί σωματικά, αλλά όχι και ψυχικά. Ίσως είναι το αστείρευτο πνεύμα του ή το αίσθημα του καθήκοντος και του Δικαίου που κρύβει μέσα του, που τον έχουν βοηθήσει να διατηρήσει την ψυχική του υγεία και που τον κάνουν την τελευταία στιγμή να ανακτήσει τις δυνάμεις του.

Έτσι όταν – στα τέλη του 1599 – ανακρίνεται από το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο με προεδρεύοντα τον ίδιο τον Πάπα, αρνείται να αποκηρύξει τις ιδέες του. Στέκει με θάρρος μπροστά στους δικαστές του και δέχεται με στωικότητα κι αξιοπρέπεια την καταδίκη του σε θάνατο. Η απάντησή του – η οποία μάς θυμίζει τον Σωκράτη, ακόμη και τον Νίκο Καζαντζάκη – έχει καταγραφεί στα πρακτικά της Ιεράς Εξέτασης: "Ίσως ο φόβος σας να με καταδικάσετε να είναι μεγαλύτερος από τον δικό μου να δεχτώ την απόφασή σας".

Κι έτσι, στις 17 Φεβρουαρίου του 1600, ο Τζιορντάνο Μπρούνο οδηγείται στο Κάμπο ντέι Φιόρι της Ρώμης (Campo dei Fiori - Πλατεία των Λουλουδιών), όπου καίγεται ζωντανός με τη γλώσσα δεμένη.

Σήμερα αντικρίζουμε τον ανδριάντα του στο σημείο του μαρτυρίου, αποτέλεσμα ενός αγώνα σπουδαίων προσωπικοτήτων του 19ου αιώνα που, παρά τις αντιδράσεις της Εκκλησίας, κατάφεραν έτσι να αποδώσουν αυτόν τον ελάχιστο φόρο τιμής στον σπουδαίο φιλόσοφο.

Μια παρακαταθήκη μέλλοντος

Αυτός είναι, λοιπόν, ο Τζιορντάνο Μπρούνο. Ένας απλός άνθρωπος, που δεν απασχόλησε ποτέ με την προσωπική του ζωή, αλλά ως μεγάλος φιλόσοφος ενόχλησε με τις ιδέες του το κατεστημένο. Η πορεία του όλη έχει σαν γνώμονα την αναζήτηση της Σοφίας και της Αλήθειας. Μια πορεία που διαρκεί μια ολόκληρη ζωή, για να τον φέρει εν τέλει αντιμέτωπο με την ύστατη εφαρμογή της φιλοσοφίας του. Έτσι, στην πιο δύσκολη ώρα της δοκιμασίας του, αποδεικνύεται γνήσιος φιλόσοφος και ήρωας, που οδηγείται στο θάνατο με το κεφάλι ψηλά, χωρίς να αποποιείται τις ιδέες του.

Σε έναν κόσμο, λοιπόν, που συνεχώς αλλάζει και σε μια κοινωνία που ίσως μας τρομάζει, μπορούμε κι εμείς να διδαχθούμε από το παράδειγμα του Τζιορντάνο Μπρούνο. Σίγουρα δεν έχουμε πυρές, οπότε ας μην τις φοβόμαστε. Έχουμε όμως τις γνώμες άλλων, που μας υποδεικνύουν τον τρόπο για να ζήσουμε, και σε αυτές πρέπει να αντιταχθούμε.

Οπότε ας είμαστε κι εμείς ανήσυχα και σκεπτόμενα πνεύματα, ας πάρουμε τη ζωή στα χέρια μας κι ας τολμήσουμε να κάνουμε μια μεγάλη επανάσταση. Ποιά; Μα να γίνουμε καλύτεροι άνθρωποι κι, έτσι, λίγο-λίγο να κάνουμε και τον κόσμο μας καλύτερο. Με τρόπο ειρηνικό, σταθερό και φιλοσοφικό… όπως ακριβώς τον ονειρεύτηκε ο Τζιορντάνο Μπρούνο και προσπάθησε να μας τον μεταβιβάσει.

Και, βέβαια, όχι μόνο τον ονειρευτούμε, αλλά να βάλουμε κι εμείς το μικρό μας λιθαράκι, για να χτίσουμε τον κόσμο στον οποίο θέλουμε να ζήσουμε. Τελικά, δικό μας είναι το χέρι, δικό μας και το λιθαράκι. Ας επιλέξουμε, λοιπόν, να κάνουμε το χέρι μας εργαλείο και να βάλουμε το λιθαράκι μας στη βάση της πυραμίδας των ονείρων μας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Ameriks K. & Clarke D.M. (eds.). Giordano Bruno: Cause, principle and unity & Essays in magic. Cambridge University Press
- Γράβιγγερ Π. (1975). Εγκυκλοπαίδεια εσωτερισμού και αποκρύφου γνώσεως. Αθήνα: Βιβλιοθήκη της Σφιγγός
- Eco, Umb. & Fedriga, R. (επιμ.) (2018). Ιστορία της φιλοσοφίας, Τ. 4. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Καφαόγλου, Η. (επιμ.) (2011). The Cambridge Dictionary of Philosophy. Αθήνα: Κέδρος
- Μπρούνο, Τζ. (1989). Περί της αιτίας, της αρχής και του ενός. Αθήνα: Νέα Ακρόπολη
- Πελεγρίνης, Θ. (2004). Λεξικό της φιλοσοφίας. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Ubaldo, N. (2007). Ανθολογία της φιλοσοφίας. Αθήνα: Ενάλιος
- Windelband, W. & Heimsoeth, H. (1986). Εγχειρίδιο ιστορίας της φιλοσοφίας, Β' Τόμος. Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας
- Φίκας, Ι. (2012). Τζιορντάνο Μπρούνο. Αθήνα: Ελληνική Παιδεία

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

Ενδεικτικά: τα έργα του Τζορντάνο Μπρούνο διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες: α) Διάλογοι στα ιταλικά σχετικά με τη φιλοσοφία της Φύσης, όπως "Ο δείπνος της Σαρακοστής", "Για την Αιτία, την Αρχή και το Εν", "Για το άπειρο, το σύμπαν και τους κόσμους", β) Διάλογοι στα ιταλικά σχετικά με ένα ηθικό θέμα, όπως "Η εκδίωξη του θριαμβεύοντος κτήνους", "Το τέχνασμα του Πήγασου", "Για το Ηρωικό Πάθος", και γ) Έργα στα λατινικά, όπως "Για το ελάχιστο τριπλό και το μέτρο του", "Για το άπειρο και το απροσμέτρητο", "Για τη μονάδα, το νούμερό της και τη μορφή της".

Η ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΚΑΙ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Κείμενο: Delia Steinberg Guzmán, Διευθύντρια του Παγκόσμιου Φιλοσοφικού Οργανισμού Νέα Ακρόπολη

Η ιστορική Αναγέννηση, από το δεύτερο μισό του 14ου αιώνα, που συνήθως παίρνουμε ως σημείο αναφοράς και μοντέλο, είχε ένα πολύ σημαντικό παράγοντα που θα έπρεπε να εξακολουθεί να φωτίζει τους σύγχρονους καιρούς, αν θέλουμε να προωθήσουμε μια άλλη Αναγέννηση. Δίνει σημασία στον άνθρωπο και στα καλύτερα και υψηλότερα χαρακτηριστικά του.

Ο Μεσαίωνας, που προηγήθηκε της Αναγέννησης, δεν ήταν τόσο «σκοτεινός» όπως συνήθως λέμε, γιατί σε κάθε στιγμή υπήρχαν εξαιρετικές προσωπικότητες, και ακόμη και Σχολές. Η μόνη δυσκολία είναι ότι υπήρχαν λιγότερες δυνατότητες δημόσιας έκφρασης και, γι' αυτό τον λόγο, ήταν και είναι πολύ λίγο γνωστές αυτές οι σχολές. Η Αναγέννηση δεν ήταν μια μεμονωμένη σπίθα, χωρίς προηγούμενο. Σφυρηλατήθηκε σιγά σιγά κι εμείς θα προσπαθήσουμε να κάνουμε το ίδιο.

Θα συνοψίσουμε τώρα κάποια χαρακτηριστικά της ανθρώπινης αξίας στην Αναγέννηση, ώστε, μια ακόμη φορά, και με τις απαραίτητες προσαρμογές, να ξαναπάρει η Ιστορία μια πιο θετική πορεία.

- Η Αναγέννηση θεμελιώνεται ξανά στο πνεύμα των κλασικών πολιτισμών, ειδικά του ελληνικού και του ρωμαϊκού, χωρίς να επαναλαμβάνει τα ίδια σχήματα, αλλά ανακτώντας τον «κλασικό τρόπο». Το κλασικό είναι βασικά συμπαντικό, εκλεκτικιστικό, αισθητικό, φιλοσοφικό και πνευματικό. Και ο «κλασικός τρόπος» είναι η μορφή στην οποία ενσωματώνονται αυτά τα χαρακτηριστικά στη σύγχρονη εποχή.
- Η σκέψη αναπτύσσεται με νέες προοπτικές, αφήνοντας πίσω υποδουλωτικά δόγματα και κάνοντας άνοιγμα σε νέες ανακαλύψεις. Πολλές φορές διασώζονται χαμένες γνώσεις. Άλλες φορές, η έρευνα εκτοξεύεται σε νέες περιπέτειες στη φιλοσοφία και την επιστήμη, για να μην αναφέρουμε την ανάπτυξη της τέχνης και την πολιτική και θρησκευτική ελευθερία. Αυτή η ώθηση δεν μπόρεσε ν' αποφύγει αντιπαραθέσεις και πολέμους… αλλά τουλάχιστον άνοιξε μια πόρτα στο μέλλον.
- Γίνεται μια προσέγγιση στη Φύση, όχι απλά μια ευαισθητοποίηση προς αυτήν, αλλά μια ανάγκη να

γίνουν κατανοητοί οι νόμοι της και να νιώθει κανείς μέρος του Σύμπαντος. Ο άνθρωπος νιώθει πιο ελεύθερος και ταυτόχρονα κατανοεί καλύτερα ότι εντάσσεται κι αυτός στον Κόσμο.

- Η Ιστορία αποκτά επίσης μεγάλη σημασία. Δεν πρόκειται πια για τη διαγραφή ή τη λήθη του παρελθόντος, αλλά για την ανάκτησή του και για την εξαγωγή των απαραίτητων εμπειριών, ώστε να γίνει δυνατή η επεξεργασία του μέλλοντος με περισσότερες γνώσεις και μεγαλύτερη εξυπνάδα.
- Με τον ίδιο τρόπο που νιώθει μέρος της Φύσης, ο άνθρωπος είναι επίσης και ενεργό μέρος της Ιστορίας.
- Υπάρχει μια αναζήτηση της ευτυχίας βασισμένη, όχι στην υπερβολική προσοχή προς το σώμα ούτε σε υπερβολικούς ασκητισμούς, αλλά σε πιο λεπτές εμπειρίες που σχετίζονται με την ψυχή. Από αυτό πηγάζει η τάση προς την ηθική και η απαραίτητη διαμόρφωση, για να επιτευχθεί ένα μεγαλύτερο πνευματικό ύψος, που περιλαμβάνει έναν ποικίλο αριθμό γνώσεων χαρακτηριστικών του κλασικισμού, αν και εστιασμένων στην εφαρμογή, στη δράση. Η Αναγέννηση προωθεί τον «Άνθρωπο της Δράσης» σε όλα τα επίπεδα.

Όλα αυτά τα χαρακτηριστικά μπορούν να εφαρμοστούν στο δικό μας φιλοσοφικό έργο και στην αναζήτησή μας για τον Νέο και Καλύτερο Άνθρωπο που κατασκευάζει ένα Νέο και Καλύτερο Κόσμο.

Επίσης, βασιζόμαστε σε μια Φιλοσοφία στον κλασικό τρόπο, ανακτώντας το καλύτερο στοιχείο κάθε πολιτισμού και μεταφέροντάς το στο παρόν.

Ακόμη αισθανόμαστε μέρος της Φύσης και μαθαίνουμε να τη σεβόμαστε. Αισθανόμαστε μέρος της Ιστορίας και ξέρουμε ότι πολλά συμβάντα, αν και μικρά, εξαρτώνται από εμάς.

Αναζητούμε μια ευτυχία που δε βασίζεται σε υλικά αγαθά ούτε στις περιστάσεις, αλλά με ρίζες πιο βαθιές και πιο διαρκείς.

Επίσης είμαστε άνθρωποι της δράσης, γιατί ξέρουμε ότι δε χρησιμεύουν σε τίποτα οι γνώσεις που μένουν κοιμισμένες στα λόγια, προφορικά ή γραπτά.

Ετοιμαζόμαστε για να βιώσουμε ατομικά και ιστορικά μια νέα Αναγέννηση.

Ίσως το κλειδί να βρίσκεται στην ίδια την έννοια της Αναγέννησης: γεννιέμαι ξανά.

Αλλά πριν αναγεννηθεί η Ιστορία, πρέπει πρώτα ο ίδιος ο άνθρωπος να αναγεννηθεί.

Δεν πρέπει να σκεφτούμε τώρα τα μεγάλα γεγονότα.

Στην καθημερινή ζωή πάντα υπάρχουν μικροί θάνατοι και μικρές αναγεννήσεις.

Πρέπει να καλλιεργήσουμε αυτή τη δυνατότητα ν' αναγεννιόμαστε καθημερινά, να νιώθουμε έντονα τι σημαίνει να ξυπνάς κάθε πρωί, να εκτιμάμε αντικειμενικά τις τόσες ευκαιρίες που μας παρουσιάζονται συνέχεια, να ξέρουμε ότι μπορούμε να βρούμε λύσεις στα περισσότερα προβλήματα και ότι οι λύσεις βρίσκονται μέσα μας. Να συνειδητοποιούμε ότι μπορούμε να κάνουμε, κάθε μέρα, ένα βήμα μπροστά.

Αν η ιστορική Αναγέννηση εξαρτάται από την Αναγέννηση του καθενός, η Αναγέννηση του καθενός εξαρτάται από το τι είναι ικανός να κάνει κάθε μέρα. Ας αποφύγουμε τις αρνητικές σκέψεις στη Ζωή και την παθητικότητα ν' αφήνουμε τον Χρόνο να περνά από πάνω μας, καταστρέφοντάς μας φυσικά και ηθικά.

Ο Χρόνος είναι ο καλύτερός μας σύμμαχος, όταν βαδίζουμε στον ρυθμό του.

Να μη λέμε ότι «όλα θα τα φτιάξει ο χρόνος», γιατί δεν είναι αλήθεια.

Να λέμε, αντίθετα, ότι διαθέτουμε χρόνο για να τα φτιάξουμε όλα.

Ας δώσουμε συνειδητά στον εαυτό μας την ευκαιρία ν' Αναγεννηθούμε, να ξαναζήσουμε, να εκμεταλλευτούμε κάθε μέρα, για να πετύχουμε μια ενεργή μεταμόρφωση.

Ο άνθρωπος, από αυτή την άποψη, είναι πατέρας και μητέρα του εαυτού του, γεννιέται και αναγεννιέται συνεχώς.

Έτσι όπως ο Φοίνικας υψώνεται από τις ίδιες του τις στάχτες, πιο λαμπερός και πιο δυνατός από πριν, έτσι πρέπει να κάνουμε κι εμείς: ο θάνατος δεν υπάρχει, όταν μπορούμε να υψωθούμε πάνω από τους πόνους και τους φόβους μας. Ας είμαστε λαμπεροί σαν τον Φοίνικα, ας πετάξουμε με τα φτερά μας.

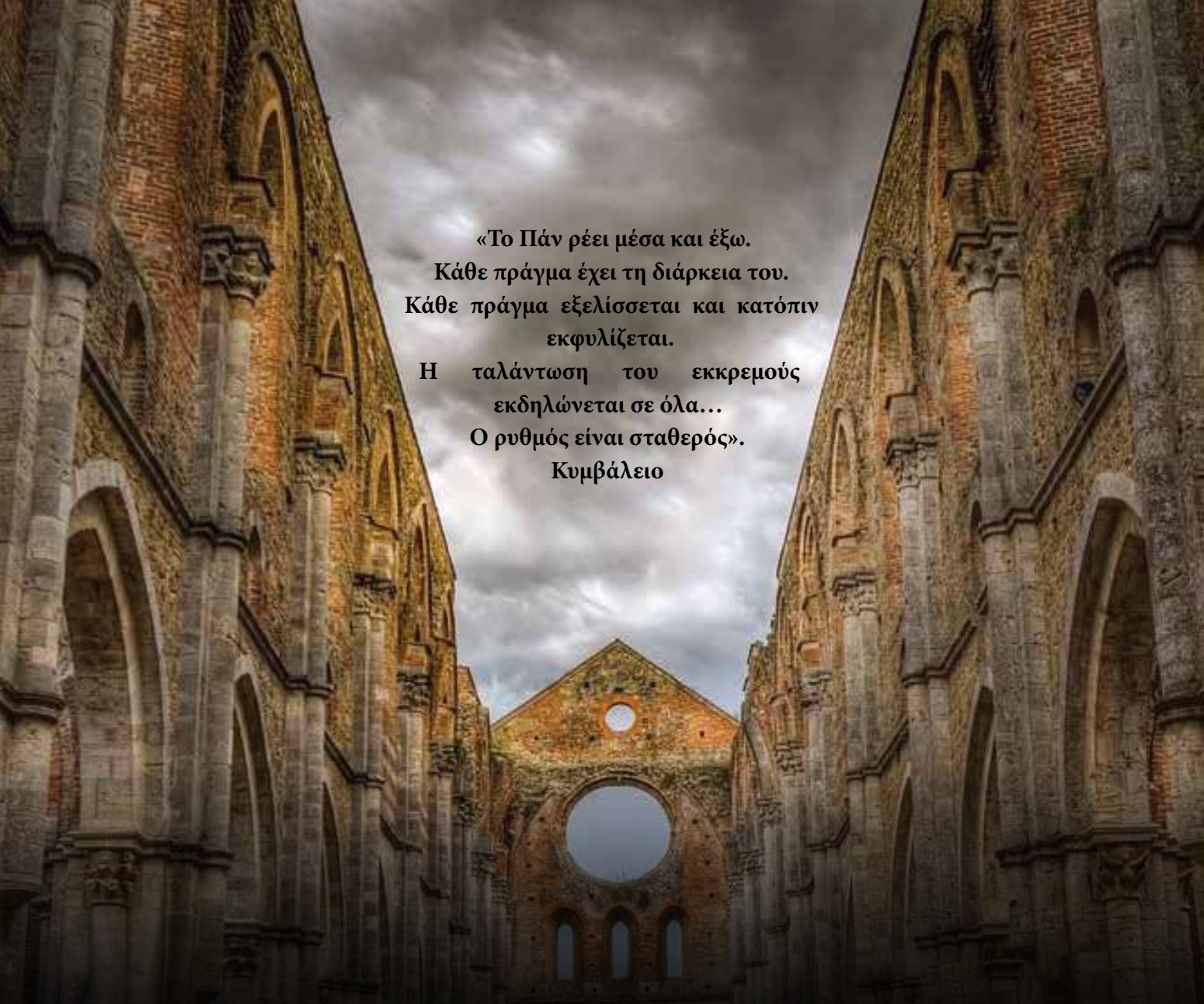

«Το Πάν ρέει μέσα και έξω.
Κάθε πράγμα έχει τη διάρκεια του.
Κάθε πράγμα εξελίσσεται και κατόπιν εκφυλίζεται.
Η ταλάντωση του εκκρεμούς εκδηλώνεται σε όλα…
Ο ρυθμός είναι σταθερός».
Κυμβάλειο

Ιστορικοί Μεσαίωνες & Αναγεννήσεις:

Αίγυπτος, Ελλάδα, Μεσοποταμία και οι επιρροές τους στην μετέπειτα ιστορία

Κείμενο: Γιάννης Πίτσικας

Τον συναντούμε παντού και είναι αυτός που ευθύνεται για την διαδοχή και εξέλιξη κάθε ζωντανού οργανισμού, είτε πρόκειται για γαλαξία, είτε για τον ίδιο τον άνθρωπο, είτε για μικρόβιο. Ημέρα και νύχτα, ζωή και θάνατος, ακμή και παρακμή, φως και σκοτάδι, χρυσές εποχές και μεσαίωνες είναι απόρροιες αυτού του νόμου.

Στην Ινδία και συγκεκριμένα στις Βέδες αναφέρεται ο πρωταρχικός δυισμός του χρόνου, στον οποίο βασίζεται κάθε άλλος επόμενος. Πρόκειται για την ημέρα του Βράχμα και την νύχτα του Βράχμα που αντιστοιχούν με μια περίοδο ενεργητικότητας και παθητικότητας (κοσμικού τύπου). Στην Κίνα έχουμε τη διδασκαλία των συνεχόμενων εναλλαγών των αντιθέτων, που εκφράζεται θαυμάσια μέσα από το σύμβολο του Γιν-Γιανγκ. Σύμφωνα με αυτό, το κάθε τι κινείται προς το αντίθετό του, όπως η ημέρα κινείται προς την νύχτα και το αντίθετα. Για να το επιτύχει όμως , κρύβει μέσα του το σπόρο του αντίθετού του. Παρόμοια μέσα σε κάθε χρυσή εποχή βρίσκεται ο σπόρος ενός μεσαίωνα και αντίθετα. Επίσης οι Προσωκρατικοί φιλόσοφοι μας μίλησα για την θεωρία τής αιώνιας επιστροφής, που συσχετίζεται με τον Νόμο των κύκλων.

Ο Όσβαλντ Σπένγκλέρ στο έργο του η παρακμή της δύσης θεωρεί ότι οι πολιτισμοί είναι ζωντανοί οργανισμοί με την δική τους ψυχή που εκφράζεται μέσα από την ΄τέχνη , την επιστήμη, την πολιτική και οικονομία, και την θρησκεία. Οι πολιτισμοί ακολουθούν μια πορεία που την παρομοιάζει με τις 4 εποχές, αρχίζοντας από την Άνοιξη (ακμή) ως το χειμώνα (παρακμή). Κατά τον Σπένγκλέρ ο πολιτισμός μας βρίσκεται στο Φθινόπωρο.

Τι είναι ένας μεσαίωνας η μια σκοτεινή εποχή;

Σκοτεινή είναι μια εποχή, όπου κυριαρχεί η ανασφάλεια και το χάος. Μια εποχή χωρίς πολιτική ενότητα, χωρίς ασφαλείς, πλούσιες και εκτεταμένες εμπορικές συναλλαγές και χωρίς μια πλατεία συνείδηση της κοινότητας μεταξύ των ανθρώπων. Είναι μια εποχή που κυριαρχεί το ένστικτό της ατομικής επιβίωσης. Ο στοχασμός και η υπηρεσία σε κάποιες ανώτερες αξίες θεωρούνται χάσιμο χρόνου. Αν και οι αρνητικές λειτουργίες ενός μεσαίωνα είναι εμφανείς, δεν μπορούμε να παραβλέψουμε και τη θετική του λειτουργία, η οποία συνίσταται στο ότι βοηθάει την κοινωνία να μετασχηματιστεί. Ένας μεσαίωνας είναι ταυτόχρονα και μια εποχή μεγάλης δημιουργικότητας. Είναι ένα χυτήριο όπου μέσα λιώνουν οι γερασμένες και φθαρμένες πολιτιστικές δομές. Από εκεί θα προέλθει η πρώτη ύλη για την οικοδόμηση του νέου πολιτισμού.

Η αναγέννηση, οι χρυσές εποχές

Κάθε φορά που το ρολόι της ιστορίας σηματοδοτούσε μια νέα Χρυσή Εποχή, καλούσε μεγάλους επιστήμονες, μυστικιστές, καλλιτέχνες, φιλοσόφους, πολιτικούς. Τότε η ανθρωπότητα σηκωνόταν για ακόμη μια φορά μέσα από το σκοτάδι του μεσαίωνα, μέσα από την βαρβαρότητα, την άγνοια, τον εγωισμό, τις προλήψεις, το φόβο και την μισαλλοδοξία. Σε κάθε χρυσή εποχή ή Αναγέννηση βλέπουμε μια ολιστική ανάπτυξη σε όλους τους τομείς που συνθέτουν ένα πολιτισμό (πολιτική, θρησκεία, τέχνη, επιστήμες, φιλοσοφία) και όχι μια μονομερή ανάπτυξη ενός τομέα. Επίσης παρατηρούμε το αρμονικό δέσιμο αυτών των τομέων που δεν αντιμάχονται μεταξύ τους, αλλά συνδυάζονται και συμπληρώνουν ό ένας τον άλλο. Μεγάλες μορφές εμφανίζονται δημιουργώντας νέες σχολές και νέα ρεύματα, προκαλώντας μια μεγάλη αλλαγή στο περιβάλλον τους και στην κοινωνία.

Αρχαία Αίγυπτος

Η περίοδος του Αρχαϊκού Βασιλείου (3η, 4η, 5η δυναστεία) χαρακτηρίζεται, κατά την επίσημη αιγυπτιολογία, από την κατασκευή των πυραμίδων. Αυτό είναι ουσιαστικά το πολιτιστικό γεγονός που ορίζει αυτήν την εποχή και ιδιαίτερα την 4η δυναστεία σαν Χρυσή εποχή της Αιγύπτου. Οι Φαραώ που συνδέονται με αυτήν την εποχή είναι ο Χέοπας, ο Χεφρίνος και ο Μυκερίνος. Ένα αινιγματικό πρόσωπο που αναφέρεται σε αυτή την χρυσή εποχή είναι ο Ιμχοτέπ. Υπήρξε πρωθυπουργός, αρχιτέκτονας και σε αυτόν αποδίδεται η κλιμακωτή πυραμίδα της Σακάρα. Σε μεταγενέστερες εποχές θεοποιήθηκε. Από το 2280 ως το 2060 π.χ η Αίγυπτος γνώρισε την Πρώτη Ενδιάμεση Περίοδο, η οποία αποτελείται από την 7η έως την 10η δυναστεία και χαρακτηρίζεται από επαναστάσεις και εμφυλίους πολέμους. Η βασιλική εξουσία πολύ αποδυναμωμένη δεν μπορούσε να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της και ο κόσμος υπέφερε πραγματικά. Αντίθετα οι επαναστάσεις συντέλεσαν στην ενίσχυση της εξουσίας των τοπικών πριγκήπων.

Μια άλλη εποχή δόξας έχουμε κατά

την διάρκεια βασιλείας της 12ης δυναστείας (1937 – 1759 π.Χ.) των Αμενχετεπ και Σέσωστρις. Η Αίγυπτος ζει μια αναγέννηση, λόγω των ικανών Φαραώ, όπως ο Σέστρώσις Α. Η ανάπτυξη των τεχνών, της λογοτεχνίας, της μεταλλουργίας, χαρακτηρίζουν αυτήν την εποχή, ενώ νίκες καθοριστικές οριοθετούν τα πλαίσια του βασιλείου. Τα κείμενα των σαρκοφάγων κάνουν την εμφάνιση τους. Γύρω στο 1720 οι Ύξως εισέβαλαν στην Αίγυπτο σηματοδώντας έτσι μια νέα σκοτεινή περίοδο. Μια άλλη αναγέννηση ξεκινά από την 18η δυναστεία και κορυφώνεται την εποχή των Ραμσήδων (19η δυναστεία, 1295 – 1186 π.Χ.). Με την βασιλεία του Σέτι Α, βλέπουμε να πραγματοποιείται μια οικονομική και στρατιωτική αναδιοργάνωση. Ο διάδοχός του Ραμσής Β βασίλεψε 67 χρόνια και οδήγησε τη δυναστεία σε μια κορύφωση, με οικονομική ευμάρεια και πολιτική σταθερότητα, όπως και πολεμικά κατορθώματα. (Μάχη του Καντές).

Μεσοποταμία

Στην Μεσοποταμία έχουμε τον Χρυσό αιώνα της Ουρ (2474 – 2398 π.Χ.). Η ευγένεια της σκέψης και της έκφρασης που διαπνέει τα ιερά τους κείμενα, ο σεβασμός στους θεούς, οι νόμοι της δικαιοσύνης, τα δικαιώματα των γυναικών, η εκπαίδευση των παιδιών σε σχολεία από τους ιερείς , η μεγάλη τους τέχνη στην αρχιτεκτονική με τις τεράστιες κατασκευές, η πλούσια γνώση τους για την Αστρονομία και την αστρολογία, το πρώτο ημερολόγιο, τα αρδευτικά συστήματα, όλα αυτά δείχνουν την ύπαρξη ενός μεγάλου πολιτισμού. Η ένωση και η άνθιση της Μεσοποταμίας θα συντελεστεί κάτω από την κυριαρχία του βασιλιά Σαργών της Ακκάδ. Καταφέρνει να επεκτείνει την αυτοκρατορία προς την Συρία, το Ιράν και τη Μικρά Ασία.

Η Ακκαδική Αυτοκρατορία μπαίνει σε ένα μεσαίωνα το 2254 – 2070 π.Χ. Υπάρχουν εξεγέρσεις των λαών που ήταν υποτελείς στους Ακκάδες. Μεγάλος μέρος της δύναμης της αυτοκρατορίας αναλώθηκε στην καταστολή των εξεγέρσεων. Παράλληλα τα νομαδικά φύλα που περιφέρονταν στα σύνορα έκαναν επιδρομές αναζητώντας λάφυρα. Εξαιτίας αυτών των καταστάσεων η Ακκαδική αυτοκρατορία έφτασε στο τέλος της γύρω στο 2018 π.Χ.

Επίσης στην Μεσοποταμία έχουμε την χρυσή εποχή της Βαβυλώνας. Η Βαβυλώνα γίνεται το θρησκευτικό κέντρο και η πρωτεύουσα της Μεσοποταμίας κατά τη βασιλεία του Χαμουραμπί (1750-1790 π.Χ.) Η αυτοκρατορία απλωνόταν από τον Περσικό κόλπο ως

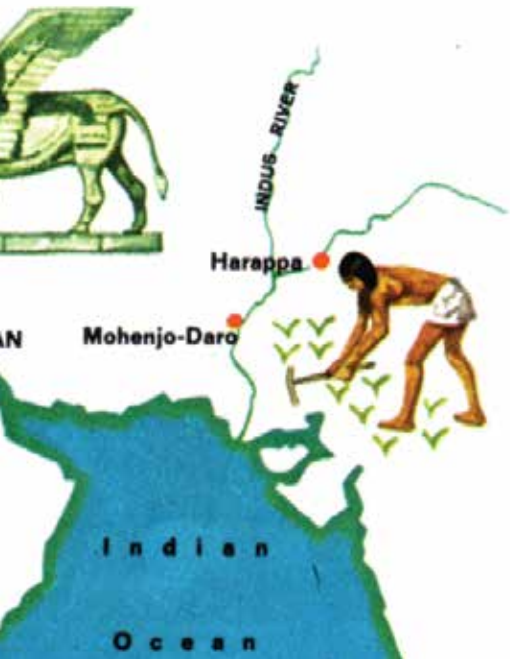

την Νινευή και από τα όρη του Ελαμ ως την Συρία. Κατά την Βασιλεία του Χαμουραμπί έγινα μεγάλες αλλαγές σε όλα τα επίπεδα που είχαν σχέση με την πολιτική, την θρησκεία , την τέχνη και την καθημερινότητα. Οι διάδοχοι του Χαμουραμπί δεν διέθεταν τα απαραίτητα προσόντα, οι Χετταίοι επιτίθονται και αποδυναμώνουν την Βαβυλώνα και οι Κασσίτες την κυριεύουν για τα επόμενα 350 χρόνια, που αναφέρονται ως η σκοτεινή εποχή της Βαβυλώνας.

Αρχαία Ελλάδα

Ο ελληνικός πολιτισμός έχει να δείξει αρκετές φωτεινές εποχές. Το ταξίδι αρχίζει στο Αιγαίο και στην Κρήτη του Μίνωα. Η δύναμη της Κρήτης οφειλόταν στην κυριαρχία στην θάλασσά. Η μινωική φάση του ελληνικού πολιτισμού κράτησε χιλιάδες χρόνια περνώντας από πολλές αναγεννήσεις και μεσαίωνες. Ήδη πριν αρχίσει η παρακμή του μινωικού πολιτισμού αρχίζουν να ανθίζουν οι πρώτες πόλεις του Μύθου των Μυκηνών (Μυκήνες, Τίρυνθα, Πύλος κ.α) Ο Μυκηναϊκός πολιτισμός αναπτύσσεται από το 1700 έως το 1250 π.Χ. Το σπουδαιότερο επίτευγμα της Μυκηναϊκής περιόδου ήταν ότι για πρώτη φορά η κλειστή θάλασσά του Αιγαίου αποτέλεσε μια πολιτιστική ενότητα και ο πολιτισμός εγκαθρυδίθηκε σε όλο το Αιγαίο πέλαγος. Ωστόσο το 1200 π.Χ ξεκινά η πτώση του Μυκηναϊκού πολιτισμού εξαιτίας της εμπλοκή τους σε πολλές διαμάχες. Η Ελλάδα βυθίζεται σε ένα μεσαίωνα, στους λεγόμενους σκοτεινούς χρόνους που ονομάζονται γεωμετρική περίοδος από τα ευρήματα με τις γεωμετρικές διακοσμήσεις.

Αργότερα έχουμε την κορύφωση του Ελληνικού πολιτισμού που είναι ο Χρυσός Αιώνας της Αθήνας (5ος αιώνας π.Χ.). Μια περίοδος που άσκησε μεγάλη επίδραση στην μεταγενέστερη μοίρα του πολιτισμένου ανθρώπου. Μέσα σε ελάχιστα χρόνια ενσαρκώνονται πολλοί σημαντικοί άνθρωποι, άνθρωποι που μπορούν να θεωρηθούν σαν ένα αρχέτυπο, ένα λαμπερό παράδειγμα. Η τέχνη ονομάστηκε αργότερα κλασσική και ταύτισε τον όρο αυτό με τις έννοιες της διαχρονικής αξίας και τελειότητας. Στην πολιτική έχουμε την μορφή του Περικλή και την εγκαθίδρυση της Δημοκρατίας. Οι επιστήμες και η φιλοσοφία αναπτύσσονται και οι άνθρωποι ανακαλύπτουν ότι η γνώση μαζί με την ηθική εκπαίδευση είναι η ρίζα της ανάπτυξης μια κοινωνίας. Μορφές όπως ο Πυθαγόρας, ο Σωκράτης ο Πλάτωνας (κ.α.) εμφανίζονται την εποχή αυτή.

Η ανάπτυξη του πλούτου αλλά και του μορφωτικού επιπέδου έπαιξε καθοριστικό ρόλο όχι μόνο στην άνθιση, αλλά και στην παρακμή του χρυσού αυτού αιώνα. Αρχίζει να υφίσταται η πάλη των τάξεων, αυξάνεται η ηθική διαφθορά, η απληστία και η βαρβαρότητα. Οι άνθρωποι στρέφονται στον εαυτό τους αποδυναμώνοντας τη δύναμη του δήμου. Όλα τα παραπάνω, καθώς και οι εμφύλιες διαμάχες στον πελοποννησιακό πόλεμο, οδήγησαν σε μια νέα σκοτεινή εποχή. Αργότερα έχουμε την ελληνιστική αναγέννηση με τους Μακεδόνες και τον Μέγα Αλέξανδρο.

Η στάση μας

Ο νόμος των κύκλων, ασταμάτητος αναπόφευκτος και αμείλικτος συνεχίζει να χαράζει στα αυλάκια του χρόνου δρόμους φωτεινούς και σκοτεινούς, χωρίς να επαναλαμβάνεται ακριβώς ο ίδιος. Αυτήν περίοδο λένε ότι ζούμε σε μια σκοτεινή εποχή. Δεν έχει σημασία αν η εποχή μας είναι σκοτεινή η φωτεινή. Αυτό που έχει σημασία είναι η στάση μας απέναντι σε αυτές. Να κατανοήσουμε ότι θα έρθουν καλές και κακές μέρες και να δούμε τον Μεσαίωνα σαν μια δοκιμασία για εμάς. Μια δοκιμασία για να κατανοήσουμε και να αναπτύξουμε τις αρετές μας και τις δυνάμεις μας. Να μπορούμε να είμαστε σπόροι φωτός για να ανθίσει μια μελλοντική φωτεινή εποχή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Οι φωτεινές εποχές της Ανθρωπότητας, Συγγραφική ομάδα, Εκδόσεις Νεα Ακρόπολη.
- Μπαίνουμε σε ένα νέο Μεσαιώνα, Συγγραφική ομάδα, Εκδόσεις Νεά Ακρόπολή
- Εγκυκλοπαίδεια Δομή

Ο νέος Μεσαίωνας και η νέα Αναγέννηση

Κείμενο: Ορέστης Παππάς

Ο πιο αισιόδοξος ορισμός που άκουσα ποτέ για το τι είναι ένας μεσαίωνας είναι ότι είναι απλά μια παρένθεση ανάμεσα σε δύο πολιτισμικές ακμές! Αν παρατηρήσουμε το πώς κινείται η ιστορία, θα δούμε ότι αυτή η διαδοχή σκοτεινών εποχών και αναγεννήσεων υπάρχει από τα βάθη της ιστορίας. Μεσαίωνα δεν είχε μόνο η Ευρώπη μετά την πτώση της Ρώμης, είχε και η Κίνα μετά τη δυναστεία των Χαν, η Αίγυπτος στις λεγόμενες «ενδιάμεσες περιόδους», η μεταμυκηναϊκή Ελλάδα των λεγόμενων «σκοτεινών χρόνων» και υπάρχουν αρκετές ακόμα περιπτώσεις.

Το ανησυχητικό και επικίνδυνο όμως, όσον αφορά τον δικό μας ιστορικό μεσαίωνα, είναι ότι λόγω της παγκοσμιοποίησης τείνει να γίνει παγκόσμιος. Σε κάθε χώρα του πλανήτη, η εξουσία ασκείται από οικονομικά και γραφειοκρατικά κέντρα, με τα σκάνδαλα και τη διαφθορά να αφθονούν. Ναρκωτικά και πορνογραφία όχι μόνο δεν καταδικάζονται ηθικά και κοινωνικά, αλλά αντίθετα, πάνω τους έχει κτιστεί μεγάλο μέρος της εμπορικής βιομηχανίας. Ο σύγχρονος μεσαίωνας, όπως θα αναλύσουμε στη συνέχεια, χαρακτηρίζεται από κρίση οικονομική και πνευματική, χάος και ανασφάλεια, οικολογικά προβλήματα, εξαθλίωση των μαζών, έλλειψη πολιτικής ενότητας και κυριαρχία του ενστίκτου της ατομικής επιβίωσης.

Ποια όμως είναι η αιτία όλων αυτών των δεινών; Αναμφίβολα, δεν πρόκειται να σωθείς από μια βάρκα που βουλιάζει, απλά πετώντας το νερό πίσω στη θάλασσα. Για να σωθείς, πρέπει να βρεις τρόπο να κλείσεις την ανοιχτή τρύπα της βάρκας. Έτσι λοιπόν, αξίζει να εντοπίσουμε την πραγματική πηγή αυτής της κρίσης.

Ο Νέος Μεσαίωνας

Ο μεσαίωνας των καιρών μας έχει τις ρίζες του στην πνευματική παρακμή που έχει υποστεί η Δύση, απ' όταν κυριάρχησε αξιακά ο υλισμός και οι διάφορες μορφές του. Όταν ο άνθρωπος απομακρύνθηκε από την πνευματικότητα, απομακρύνθηκε ουσιαστικά από τον ίδιο του τον Εαυτό. Από την μια, η ψευδοπνευματικότητα παρηκμασμένων εκκλησιαστικών συστημάτων που, βουτηγμένα στα σκάνδαλα και τα πολιτικά συμφέροντα, δεν προσφέρουν καμία πνευματική γαλήνη στους πιστούς. Από την άλλη, ένας τυφλός αθεϊσμός, που κυνηγώντας την θρησκευτικότητα, σκότωσε και την πνευματικότητα και δεν άφησε τίποτα όρθιο στο ισοπεδωτικό πέρασμά του. Έτσι, το πνευματικό κενό που δημιουργήθηκε έχει οδηγήσει σε άγνοια, φόβο για το άγνωστο, άπειρα αναπάντητα υπαρξιακά ερωτήματα και κατ' επέκταση σε ανθρώπους, δίχως επιβεβαιωμένη προσωπικότητα, γεμάτους ψυχολογικά προβλήματα…

Το ότι τα κοινωνικά προβλήματα εμφανίζονται το ένα μετά το άλλο, προφανώς και δεν είναι τυχαίο, αλλά εξηγείται απόλυτα λογικά. Αρχικά, η υλιστική λογική εισχώρησε στην παιδεία. Κάθε μέρα, όλο και περισσότερο, δίνεται έμφαση στην παιδεία ή καλύτερα στην εκπαίδευση, που μπορεί να οδηγήσει σε υλική ευημερία. Οι νέες γενιές, κυνηγώντας το «σίγουρο μέλλον», απαξιώνουν όλο και περισσότερο την παραδοσιακή γνώση και σοφία. Δεν δίνει κανένας σημασία πια στα Ιερά Κείμενα των Μεγάλων Πολιτισμών, η φιλοσοφία και οι ανθρωπιστικές επιστήμες θεωρούνται γενικότητες άνευ ουσίας, ο στοχασμός και η υπηρεσία σε ανώτερα ιδανικά θεωρούνται χάσιμο χρόνου, ενώ η τεχνοκρατική εκπαίδευση όλο και κερδίζει έδαφος. Στόχος των σημερινών πανεπιστημίων, αλλά και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αντί να είναι η καλλιέργεια ολοκληρωμένων ανθρώπων, είναι ο εμπλουτισμός της αγοράς με όσο το δυνατόν πιο εξειδικευμένους επαγγελματίες, καλοκουρδισμένα ρομπότ δηλαδή, θυσιασμένα στον βωμό του κέρδους. Προφανώς σε έννοιες όπως ηθική, αξίες, συλλογική συνείδηση, σεβασμό στο περιβάλλον και στον συνάνθρωπο, δεν γίνεται ούτε καν αναφορά, με τα βλέμματα όλων να είναι στραμμένα στην «παραγωγή» και την «ανάπτυξη».

Άνθρωποι ακαλλιέργητοι, γεμάτοι ψυχικά κενά και αναπάντητους προβληματισμούς είναι διασπασμένοι: αυτά που σκέφτονται, αυτά που νιώθουν και αυτά που εντέλει πράττουν δεν έχουν καμία συνοχή. Διασπασμένοι άνθρωποι δημιουργούν και διασπασμένες πολιτείες. Αφού δεν υπάρχει μια μεγάλη ιδέα και ένας πνευματικός στόχος για να ενώσει, η λογική «διαίρει και βασίλευε» κυριαρχεί παντού. Υπάρχουν πλέον χιλιάδες θρησκευτικές αιρέσεις, εκατοντάδες διασπασμένα πολιτικά κόμματα, η μονογονεϊκή οικογένεια γίνεται όλο και περισσότερο της μόδας, ενώ η λογική της διαίρεσης επικρατεί ακόμα και στα έθνη.

Αν ρίξουμε μια ματιά στην επικαιρότητα, θα δούμε πολλά τέτοια παρα-

δείγματα. Καθημερινά ακούς για διασπάσεις κομμάτων, ενώ οι περισσότεροι φίλοι σου είναι παιδιά χωρισμένων οικογενειών. Στη γεωπολιτική σκηνή τα παραδείγματα αφθονούν. Το προ ολίγων ετών ενιαίο κράτος της Γιουγκοσλαβίας αποτελείται σήμερα από επτά διαφορετικά κράτη! Στον σύγχρονο πόλεμο της Μέσης Ανατολής, μουσουλμάνοι σκοτώνουν μουσουλμάνους, με τους πραγματικούς αρχιτέκτονες του πολέμου να τρίβουν τα χέρια τους στα ήσυχα γραφεία τους. Ακόμα και η ακμάζουσα υποτίθεται Ευρωπαϊκή Ένωση[1] βλέπει τον κίνδυνο της διάσπασης να της χτυπάει την πόρτα (Brexit, άνοδος εθνικιστικών και αυτονομιστικών κινημάτων, σύγκρουση βορρά νότου κλπ). Τέλος, τα πυρηνικά προγράμματα πολλών χωρών δείχνουν ότι στον νέο κόσμο δεν θα υπάρχει μια παγκόσμια αυτοκρατορία, αλλά πολλές ανταγωνιστικές μεταξύ τους δυνάμεις.

Η υλιστική λογική της επίτευξης του μεγαλύτερου δυνατού κέρδους, οδηγεί αρκετούς ανθρώπους και επιχειρήσεις σε πλήρη αδιαφορία για το περιβάλλον και την κοινωνική συνοχή. Ο εγωισμός κάθεται στο θρόνο του σύγχρονου δυτικού πολιτισμού, οπότε άμεση συνέπεια είναι τα οικολογικά προβλήματα και η εξαθλίωση των μαζών. Έχει έρθει το πλήρωμα του χρόνου. Μια κοινωνία που καίει τα δάση της για να έχει έκτασης γης προς οικοδόμηση αυθαίρετων κατοικιών και εργοστασίων, μόνο αυτοκαταστροφική και παράλογη μπορεί να χαρακτηριστεί. Αυτή η νοοτροπία, σε συνδυασμό με την πλήρη έλλειψη οικολογικής συνείδησης, έχει οδηγήσει σε φαινόμενα μαζικών φυσικών καταστροφών. Πλέον, φαινόμενα όπως σεισμοί, πλημμύρες και τσουνάμι ακούγονται σχεδόν καθημερινά στην τηλεοπτική ειδησεογραφία. Και αν συνυπολογίσουμε τον τρόμο της ανεργίας, της φτώχειας και της αρρώστιας μέσα στον οποίο ζει ο μέσος άνθρωπος, τόσο της Ανατολής όσο και της Δύσης, η ζωή μας θα χαρακτηρίζεται όλο και περισσότερο από καταστάσεις κατάθλιψης και φυσικής και ηθικής μιζέριας.

Το ότι οι κοινωνίες, που έρχονται στο άμεσο μέλλον, θα βυθιστούν ακόμα πιο βαθιά στα σκοτάδια του νέου μεσαίωνα δεν είναι συνωμοσιολογία, ούτε προφητείες, είναι απλή λογική. Άμεση συνέπεια των προαναφερθέντων κοινωνικών προβλημάτων είναι η αύξηση των φαινομένων της μετανάστευσης και της δημιουργίας μαφιόζικων συμμοριών. Τα κράτη της Δύσης έχουν εκμεταλλευτεί με το χειρότερο τρόπο τις χώρες του τρίτου κόσμου (ιμπεριαλιστικοί πόλεμοι, οικονομική εκμετάλλευση κλπ). Αποτέλεσμα είναι όλο και περισσότεροι άνθρωποι να προσπαθήσουν να μεταναστεύσουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στις ΗΠΑ. Η κοινωνική συνοχή των χωρών θα διαλύεται βαθμηδόν. Φαινόμενα όπως ο εθνικισμός, ο τοπικισμός και ο θρησκευτικός φονταμενταλισμός όλο και θα αυξάνουν, με αποτέλεσμα την δημιουργία ομάδων φανατικών, πολλές φορές και ένοπλων. Συμμορίες ληστών, τρομοκρατικές οργανώσεις της άκρας αριστεράς ή ακροδεξιάς, ένοπλες θρησκευτικές ομάδες, γκέτο μεταναστών, συμμορίες μαφιόζικου τύπου θα πολεμούν κάθε μια για τα δικά της συμφέροντα, με λογικό επακόλουθο την κατακόρυφη αύξηση της εγκληματικότητας, την αποδυνάμωση της κεντρικής πολιτικής εξουσίας και τη διαμάχη όλων εναντίον όλων…

Τι επιλογές μας μένουν; Αναμφίβολα, δεν είναι λύση ούτε

ο απαισιόδοξος μηδενισμός που οδηγεί σε καταθλίψεις, αν όχι σε αυτοκτονίες, ούτε και η ξέγνοιαστη και ασυνείδητη υπεραισιοδοξία. Ο Λιβράγκα[2] έλεγε ότι «εμείς δεν πιστεύουμε σε καταστροφές. Ο καταστροφισμός είναι για τους φανατικούς. Εμείς πιστεύουμε σε σκληρές δοκιμασίες». Παρότι το μέλλον προδιαγράφεται σκοτεινό και δυσοίωνο, σίγουρα μπορούμε να βρούμε λύσεις, παρατηρώντας τη φύση και την ιστορία. Ο μεσαίωνας είναι άλλωστε και περίοδος μετασχηματισμού για την ανθρωπότητα, που μπορεί να χαρακτηριστεί από μεγάλη δημιουργικότητα. Ούτως ή άλλως για να ανθίσει το νέο, πρέπει πρώτα να πεθάνει το παλιό.

Το Ιπποτικό Ιδεώδες και η Κιβωτός Επιβίωσης

Μέσα στην έρημο του ιστορικού μεσαίωνα υπήρχε μια όμορφη όαση, το Ιδεώδες του Ιπποτισμού! Ενώ η πνευματική νύχτα είχε απλώσει τα πέπλα της πάνω σε όλες τις εκφάνσεις του τότε ευρωπαϊκού πολιτισμού, κάποιοι πήραν την απόφαση να πολεμήσουν αυτό το σκοτάδι και να ξαναφέρουν το φως. Γενναίοι άνδρες, αψήφησαν τους κινδύνους και αποφάσισαν να ζήσουν μια περιπέτεια, αντιτάχθηκαν στο άδικο και προστάτευσαν τον αδύναμο, καλλιέργησαν την ευγένεια, την ανδρεία και την ηθική και διέσωσαν με τη νοοτροπία και την συμπεριφορά τους πανανθρώπινες ηθικές αξίες.

Το ίδιο μπορούμε να κάνουμε και σήμερα! Αν ο καθένας από μας εμπνεόταν από ένα ανώτερο Ιδεώδες, αν προσπαθούσε να γίνει καλύτερος μέρα με τη μέρα, αν σχετιζόταν ξανά με την πνευματικότητα και την ηθική, τότε και ο κόσμος αυτός θα αναγεννιόταν και θα γινόταν πιο όμορφος και πιο δίκαιος. Σήμερα δεν χρειάζεται να έχουμε άλογα και σπαθιά, σαν τους ιππότες του μεσαίωνα, αλλά τα όπλα μας είναι οι αρετές μας και ο πόλεμος να είναι εσωτερικός. Ιππότης άλλωστε είναι αυτός που έχει χαλιναγωγήσει το άλογό του, όπου άλογο (α-λόγο) είναι το μέρος του ανθρώπου που δεν υπόκειται στον Λόγο, είναι το παράλογο, είναι το κατώτερο μέρος του. Οπότε Ιππότης, με αυτήν την έννοια, είναι αυτός που έχει αυτοπραγματωθεί, που είναι κύριος του εαυτού του.

Αν παρατηρήσουμε τη φύση, μπορούμε να διδαχθούμε πολλά από αυτήν. Ο σπόρος δίνει τον δικό του αγώνα μέσα στο σκοτάδι, τη δικιά του μάχη για να ανέλθει προς το φως και όταν καταφέρει και ανθίσει έχει έρθει πλέον η άνοιξη… Ίδια είναι και η αποστολή των ανθρώπων. Να εργαστούν σκληρά μέσα στον σκοτεινό μεσαίωνα, με το βλέμμα στραμμένο προς το φως, στραμμένο προς την αναγέννηση του αύριο.

Πάντα συγκεντρώνονταν πυρήνες ανθρώπων με τέτοια ιδανικά και λειτουργούσαν σαν κιβωτοί επιβίωσης, κυοφορώντας νέους πολιτισμούς. Αν παρατηρήσουμε την ιστορία της ανθρωπότητας, θα δούμε ότι πίσω από κάθε μεγάλη ιστορική αλλαγή υπάρχουν σπουδαίες προσωπικότητες, περιστοιχισμένες από τέτοιου είδους ανθρώπινους πυρήνες. Η σχολή του Κομφούκιου, το τάγμα των πυθαγορείων, οι χιλιάδες επώνυμοι και ανώνυμοι άνθρωποι που συνέβαλαν στην Ιταλική Αναγέννηση, η δράση μορφών όπως ο Τζιορντάνο Μπρούνο ή η Έλενα Μπλαβάτσκυ είναι μόνο λίγες πολύ χαρακτηριστικές περιπτώσεις τέτοιων παραδειγμάτων…

Ο Γκάντι έλεγε ότι «εμείς οφείλουμε να είμαστε η αλλαγή που επιθυμούμε να δούμε στον κόσμο». Και ένας άλλος Ινδός, ο Σρι Ραμ[3], πίστευε πως «η ανθρωπότητα χωρίζεται σε τρία τμήματα: στο πρώτο ανήκουν οι άνθρωποι που φτιάχνουν Παρθενώνες, στο δεύτερο εκείνοι που γκρεμίζουν και στο τρίτο αυτοί που παρατηρούν αδρανείς». Έτσι, εμείς πρέπει απλά να διαλέξουμε το ρόλο και τη θέση μας σε αυτήν την παγκόσμια σκακιέρα…

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1 - Στην Ευρώπη υπάρχει η αναλογία 7-25-50: 7% του παγκόσμιου πληθυσμού, 25% του παγκόσμιου ΑΕΠ, 50% των παγκόσμιων κοινωνικών δαπανών

2 - Ιδρυτής του Διεθνούς Οργανισμού Νέα Ακρόπολη

3 - Διευθυντής της Παγκόσμιας Θεοσοφικής Εταιρείας από το 1953 έως το 1973

ΠΗΓΕΣ:

- «Επιστροφή στο μέλλον - Μπαίνουμε σε ένα νέο μεσαίωνα;» - Συγγραφική Ομάδα - Εκδόσεις Νέα Ακρόπολη
- «Οι φωτεινές εποχές της ανθρωπότητας» - Συγγραφική Ομάδα - Εκδόσεις Νέα Ακρόπολη
- «Μικρή Ιστορία του Κόσμου» - E.H.Gombrich - Εκδόσεις Πατάκη
- «Το βιβλίο της Ιπποσύνης» - R. Llull – Εκδόσεις Γκοβόστη

ΆΡΘΡΑ:

- «Τι μας περιμένει; Νέος μεσαίωνας ή νέος διαφωτισμός; - Π.Κ. Ιωακειμίδης, καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών - Δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «Το Βήμα» την 1/9/18
- «Ο νέος μεσαίωνας και η ΕΕ» - Δ.Τσιόρδας - Δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «Καθημερινή» στις 29/4/14
- «Ο μεσαίωνας έχει ανοίξει τις πόρτες του» - Delia S. Guthman – Δημοσιεύθηκε στο περιοδικό «Νέα Ακρόπολη»-τεύχος 101 το 2001
- «Ο νέος μεσαίωνας είναι ήδη εδώ» - Jorhe Angel Livraga Rizi – Δημοσιεύθηκε στο περιοδικό «Νέα Ακρόπολη»-τεύχος 66

βιβλιο παρουσιαση

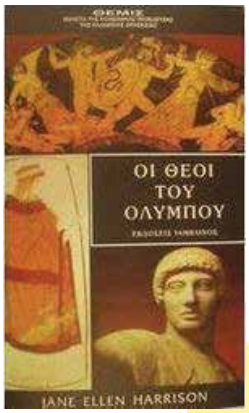

Οι θεοί του Ολύμπου
Jane Ellen Harrison
Εκδόσεις Ιάμβλιχος

Η συγγραφέας μάς ταξιδεύει πίσω στον χρόνο, για να γνωρίσουμε την εξέλιξη και τη διαδικασία διαμόρφωσης της αρχαίας ελληνικής θρησκείας. Έτσι, από τη φυλετική λατρεία της μάνας Γης που όριζε τη γυναίκα ως κεντρική εστία, περνάμε σταδιακά στο ολύμπιο πάνθεον που σηματοδότησε την απαρχή της πατριαρχικής κοινωνίας. Μια μελέτη, η οποία είναι βασισμένη σε αρχαιολογικά κι εθνολογικά ευρήματα και προσφέρει μια ενδιαφέρουσα προσέγγιση της θρησκείας των αρχαίων Ελλήνων.

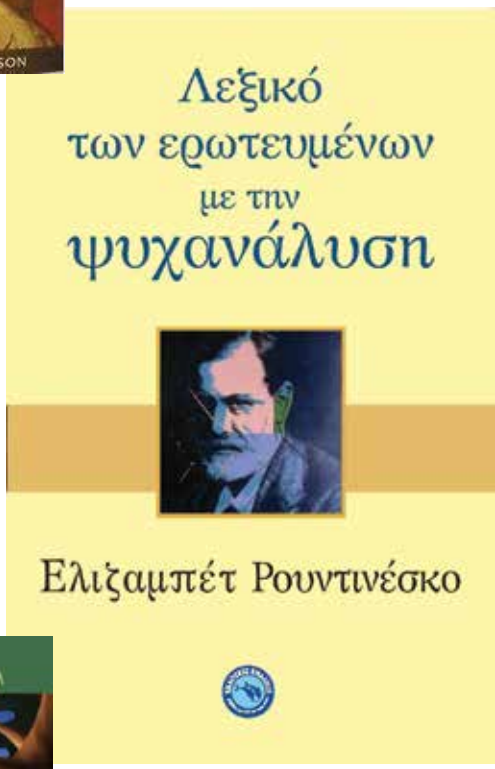

Λεξικό των ερωτευμένων με την ψυχανάλυση
Ελιζαμπέτ Ρουντινέσκο
Εκδόσεις Ενάλιος

Μέσα από πρακτικά παραδείγματα, αυτό το διαφορετικό λεξικό διαφωτίζει τον αναγνώστη ως προς τον τρόπο με τον οποίο η ψυχανάλυση τράφηκε από τη λογοτεχνία, τον κινηματογράφο, τα ταξίδια και τις μυθολογίες, ώστε να καταστεί παγκόσμια κουλτούρα.

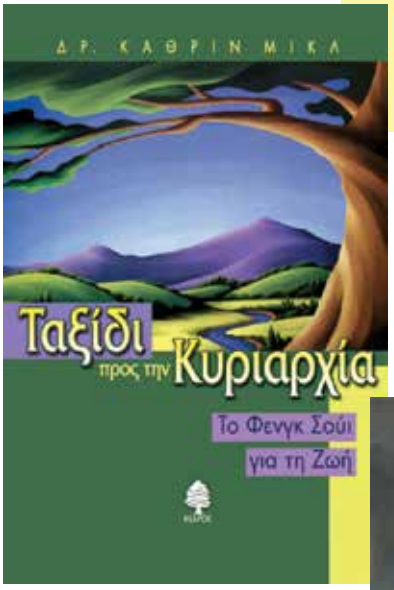

Ταξίδι προς την κυριαρχία: το Φενγκ Σούι για τη ζωή
Δρ. Κάθριν Μικλ
Εκδόσεις Κέδρος

Χρησιμοποιώντας ως μοντέλο το Φενγκ Σούι, η συγγραφέας συνδυάζει επιδέξια τις πρακτικές και τη φιλοσοφία της Ανατολής με τις μεθόδους της σύγχρονης ψυχολογίας. Στόχος της να οδηγήσει τον αναγνώστη σε ένα ταξίδι αυτογνωσίας και να τον βοηθήσει να ξεπεράσει εμπόδια σε όλους τους τομείς της ζωής του.

Μπέρεν και Λούθιεν
Τζ. Ρ. Ρ. Τόλκιν
Εκδόσεις Κέδρος

Η ιστορία περιγράφει τον έρωτα ανάμεσα στον θνητό Μπέρεν και την αθάνατη Λούθιεν, που πρέπει να ξεπεράσουν δύσκολες δοκιμασίες για να μπορέσουν να είναι τελικά μαζί. Οι περιπέτειες των δύο ηρώων θα τους οδηγήσουν σε ένα συναρπαστικό ταξίδι στη Μέση Γη και θα τους φέρουν αντιμέτωπους με την ενσάρκωση του κακού: τον τρομερό Μόργκοθ. Μια απλή ιστορία, που - με τη δύναμη της πένας του Τόλκιν - μετατρέπεται σε έναν συγκλονιστικό θρύλο.

Μία κιβωτός Επιβίωσης...

Κείμενο:Καίτη Δαϊκίδου

Ζούμε σε μια εποχή με πολλές αλλαγές, σε πολλούς τομείς της ζωής μας. Πολιτικές, κοινωνικές, οικονομικές και κλιματολογικές. Δεν είναι λίγοι αυτοί που λένε ότι έχουμε μπει σε ένα νέο μεσαίωνα, με ότι αυτό συνεπάγεται: απομονωτισμό, απομάκρυνση ανθρώπων, πόλεμους, φτώχεια. Άλλοι πάλι λένε πως μας περιμένει μια εποχή που δεν θα βρίσκουμε τίποτα από τα γνωστά μας υλικά αποκτήματα, θα γίνουν πόλεμοι, θα πεινάσουμε, θα.. θα.. θεέ μου.

Έτσι, έχει δημιουργηθεί ένα μεγάλο κίνημα σε πολλά μέρη του κόσμου, όπου μεμονωμένες οικογένειες ή ομάδες ατόμων προσπαθούν να δημιουργήσουν μόνοι τους τις αναγκαίες συνθήκες που θα τους επιτρέψουν να επιβιώσουν, όταν όλα γύρω τους θα έχουν γκρεμιστεί. Τι κάνουν;

Καταρχήν εφοδιάζονται με πολλά, πολλά μα πάρα πολλά αγαθά, εργαλεία ακόμα και όπλα. Τρόφιμα που αντέχουν στον χρόνο, σπόρους που θα μπορούν να φυτευτούν και να δώσουν καρπούς, όταν τα υπάρχοντα τρόφιμα τελειώσουν, εργαλεία και όπλα. Με λίγα λόγια δημιουργούν κιβωτούς επιβίωσης.

Έξυπνο; Ναι, πάρα πολύ έξυπνο, αν σκέφτεσαι με το στομάχι σου ή με το νου σου γεμάτο φόβο και πανικό. Γιατί τα τρόφιμα κάποτε θα τελειώσουν, οι σπόροι κάποτε θα στερέψουν ή θα σαπίσουν, τα εργαλεία θα χαλάσουν σιγά – σιγά και τα όπλα θα πάψουν να είναι χρήσιμα, όταν τελειώσουν τα εφόδιά τους. Και τότε τι θα μείνει; Το κενό, η άγνοια και ο φόβος.

Ο φόβος είναι φυσιολογικό συναίσθημα, η άγνοιά μας για το μέλλον το γεννά, αλλά η γενικότερη άγνοιά μας το δυναμώνει πολύ.

Ίσως πράγματι έρθει η εποχή που οι πηγές ενέργειας του πλανήτη μας θα στερέψουν, τα ποτάμια θα ξεραθούν και οι σπόροι θα χαθούν. Και τότε τι θα έχει απομείνει; Ομάδες ανθρώπων – ζόμπι - που θα περπατούν οργισμένοι, σκοτώνοντας κάθε τι ζωντανό στην προσπάθειά τους να επιβιώσουν οι ίδιοι; Και αυτό το λέμε άνθρωπο και ανθρωπότητα;

Είναι θαρρώ πολύ σημαντικό να καταλάβουμε ποια είναι πραγματικά η δύναμή μας ως άνθρωποι. Τι είναι αυτό που μας επέτρεψε να επιβιώσουμε, να εξελιχθούμε και να ζούμε καλά; Η δύναμη του νου και της καρδιάς μας.

Ο άνθρωπος έχει ένα ασταμάτητο εργαλείο που δεν επηρεάζεται από καμιά μορφή εξωτερικής ενέργειας, που αυτοτροφοδοτείται και ανανεώνεται κατά βούληση: το νου και το πνεύμα του.

Αν ξέρεις και αν θέλεις, τότε μπορείς να δημιουργήσεις τα πάντα από το τίποτα Το έχουμε αποδείξει μέσα στους αιώνες.

Αρκεί να υπάρχουν μέσα στο εξαιρετικό αυτό εργαλείο οι κατάλληλοι σπόροι. Σπόροι που αντέχουν το κρύο, τη ζέστη, την μοναξιά και τον χρόνο. Σπόροι ευγένειας, ανθρωπιάς, σπόροι αξιών, γνώσεων, σπόροι αγάπης. Είναι οι μόνοι σπόροι που δεν φθείρονται από τον χρόνο και την υγρασία, που δεν θάβονται, καίγονται ή καταστρέφονται από καμιά συνθήκη. Και οι μόνοι που μπορούν να μεταβιβάζονται αέναα, ασταμάτητα και μπορούν να διαιωνίζονται.

Το είδος μας έχει το μεγαλείο του θεού μέσα του και φυσικά και την μικρότητα του ζώου, αλλά, αν αποφασίσουμε να κυριαρχήσουμε το ζώο και να εδραιώσουμε το «θεό», τότε δεν θα πεθάνουμε ποτέ.

Γιατί; Γιατί θα γίνουμε εμείς οι ίδιοι «κιβωτοί επιβίωσης», θα φυλάξουμε μέσα μας όλα τα άξια να φυλαχτούν, μνήμες, ιδέες, σκοπούς, γνώσεις και θα τα μεταβιβάζουμε γενιά τη γενιά ξανά και ξανά, μέχρι να έλθει η εποχή που η γη θα πρασινίσει ξανά, τα ποτάμια θα έχουν καθάριο νερό και οι άνθρωποι δεν θα φοβούνται να είναι άνθρωποι.

Τι μπορεί να φοβίσει στ' αλήθεια τον άνθρωπο;

Η λήθη. Να ξεχάσει ποιος είναι, γιατί ζει και ποιος είναι ο σκοπός του στον κόσμο μας.

Ναι, λοιπόν, στην κιβωτό επιβίωσης, ναι στα κιτ προφύλαξης, αλλά με κάπως διαφορετικό τρόπο και για διαφορετικό λόγο.

Να καλλιεργήσουμε και να διαφυλάξουμε μέσα μας την ανθρώπινη υπόστασή μας.

Να βρούμε και να δυναμώσουμε τις αξίες μας, την πίστη μας για την Αλήθεια, την Δικαιοσύνη, την Ομορφιά, την Καλοσύνη.

Να κρατήσουμε τον νου μας καθαρό από φόβους, μισαλλοδοξίες και φανατισμούς, ανοικτό σε ιδέες και σκέψεις καλές για τον συνάνθρωπο και το περιβάλλον μας.

Να κάνουμε την εθελοντική και οικολογική δράση τρόπο ζωής μας.

Και όλα αυτά, να τα μεταβιβάσουμε με το παράδειγμά μας.

Αυτές οι ανθρώπινες μονάδες, αυτές οι «κιβωτοί επιβίωσης» της Ανθρωπότητάς μας θα διαρκέσουν και θα είναι χρήσιμες, όσο η μνήμη των άξιων στοιχείων θα παραμένει ζωντανή.

Και αυτό είναι το έργο και ο σπόρος που θα αφήσουμε κληρονομιά στις επόμενες γενιές.

Αξίζει τον κόπο, δεν νομίζετε;

ΒΙΤΑΜΙΝΕΣ
...ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΙΚΕΛΑΝΤΖΕΛΟ

Κάνω κριτική δημιουργώντας και όχι βρίσκοντας λάθη.

Αυτό που αγαπά, πρέπει να καταλυθεί απ᾽ τη φωτιά της αγάπης του.

Είδα τον άγγελο μέσα στο μάρμαρο και το σμίλεψα μέχρι που τον απελευθέρωσα.

Η ομορφιά είναι η κάθαρση από το περιττό.

Τα μικροπράγματα κάνουν την τελειότητα, όμως η τελειότητα δεν είναι μικροπράγμα.

Ο μεγαλύτερος κίνδυνος, για τους περισσότερους, δεν είναι μήπως βάλουν κάποιον πολύ υψηλό στόχο που δεν θα μπορέσουν να πετύχουν, αλλά μήπως ο στόχος είναι πολύ χαμηλός και τον πετύχουν.

Πρέπει να βρούμε την πηγή της ζωής, εκεί που οι άλλοι βρίσκουν την αφορμή του θανάτου.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΛΕΟΝΑΡΝΤΟ ΝΤΑ ΒΙΝΤΣΙ

ήξερες ότι...

Ο Λεονάρντο ντα Βίντσι ήταν αριστερόχειρας, αλλά μπορούσε να γράψει και με το δεξί χέρι.

Ηταν χορτοφάγος, εκφράζοντας με αυτόν τον τρόπο την αγάπη του για τα ζώα.

Είναι ο πρώτος που εξήγησε γιατί ο ουρανός είναι μπλε.

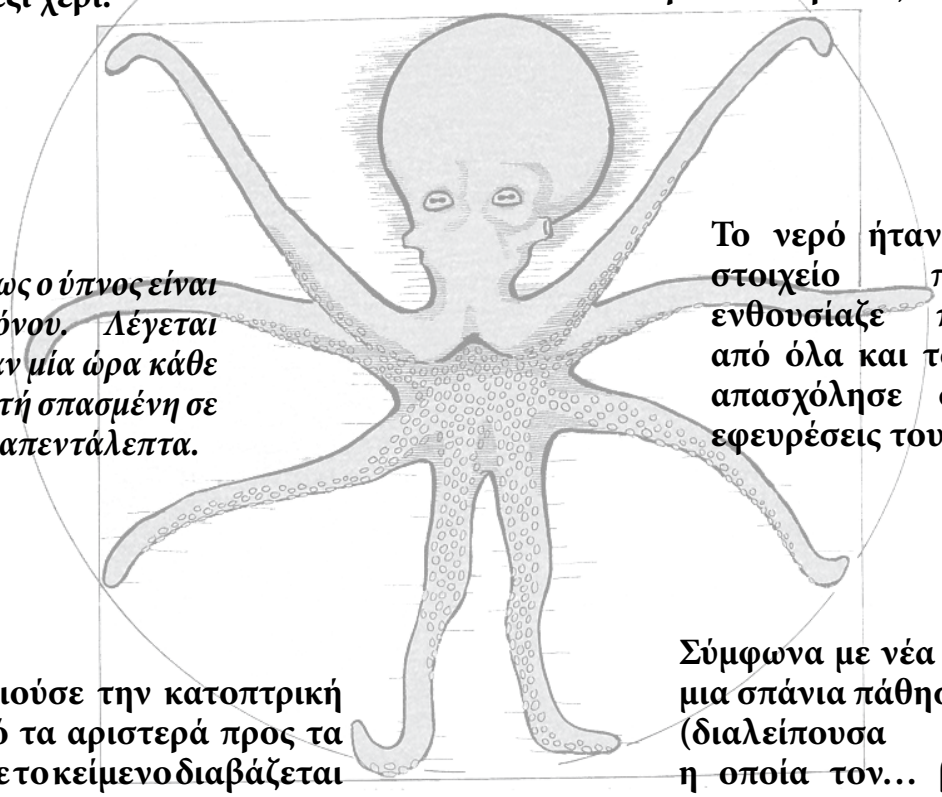

Θεωρούσε πως ο ύπνος είναι χάσιμο χρόνου. Λέγεται πως κοιμόταν μία ώρα κάθε μέρα, και αυτή σπασμένη σε τέσσερα δεκαπεντάλεπτα.

Το νερό ήταν τα φυσικό στοιχείο που τον ενθουσίαζε περισσότερο από όλα και το οποίο τον απασχόλησε σε αρκετές εφευρέσεις του.

Χρησιμοποιούσε την κατοπτρική γραφή (από τα αριστερά προς τα δεξιά, οπότε το κείμενο διαβάζεται με τη βοήθεια καθρέφτη) ώστε να δυσκολέψει τη ζωή εκείνων που θα επιχειρούσαν να κλέψουν τις σημειώσεις του.

Σύμφωνα με νέα μελέτη, είχε μια σπάνια πάθηση στα μάτια (διαλείπουσα εξωτροπία), η οποία τον... βοήθησε να αποτυπώνει στους πίνακές τους τις αποστάσεις και το βάθος των πραγμάτων με μεγάλη ακρίβεια.

Η Νέα Ακρόπολη πραγματοποιεί δράσεις για τη Φιλοσοφία, τον Πολιτισμό και τον Εθελοντισμό, προσφέροντας ουσιαστικές επιλογές και καλύπτοντας όλους όσοι επιθυμούν να φέρουν στη ζωή τους μια εσωτερική αναγέννηση.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Εισαγωγικό σεμινάριο Εσωτερικής Φιλοσοφίας και Εσωτερικής Ψυχολογίας • Ανοιχτές συζητήσεις για τη Φιλοσοφία • Διαλέξεις, σε συνεργασία με χώρους πολιτισμού, για την Παγκόσμια Ημέρα Φιλοσοφίας υπό την αιγίδα της UNESCO

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Επισκέψεις σε μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους • Θεατρικά δρώμενα • Μουσικές θεματικές βραδιές • Δημιουργικά εργαστήρια: αρχαιολογικών αντιγράφων, πυρογραφίας, ζωγραφικής • Εκδοτική δραστηριότητα βιβλίων εσωτερισμού και φιλοσοφίας • Αθλητική δραστηριότητα: αθλητικοί αγώνες, τουρνουά, φιλοσοφικές πολεμικές τέχνες • Ομάδες ανάγνωσης και ανταλλαγής βιβλίων (Booksharing – Booklab)

ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

Οικολογικές πρωτοβουλίες για τη φροντίδα πάρκων, δασών, παραλιών • Κοινωνικές πρωτοβουλίες στήριξης ευπαθών ομάδων και προσφοράς • Αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και φυσικών καταστροφών • Σεμινάρια για την ανάπτυξη της εθελοντικής συνείδησης • Δίκτυο ανταλλακτικής και εναλλακτικής οικονομίας • Ετήσια Πανελλήνια Γιορτή Εθελοντισμού, με συμμετοχή τοπικών και διεθνών εθελοντικών οργανισμών (Κίνηση Φορέων Εθελοντισμού)

Αθήνα, 210 88 10 830
Ιλίσια, 210 7794368, 6987124197
Περιστέρι, 2130282657
Αιγάλεω, 698 185 8033
Νέα Σμύρνη, ...69 87 43 73 87
Θεσσαλονίκη (κέντρο), ...2310-285020
Ηράκλειο, 6981888493
Ρέθυμνο, 28310 52884
Χανιά, 2821023189
Πάτρα 2610006923 & What's up 6980500044

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ιστορία είναι η συστηματική μελέτη των καταγεγραμμένων γεγονότων, του παρελθόντος της ανθρωπότητας. Είναι τα χνάρια μας στον χωροχρόνο.

Υπάρχουν άνθρωποι που πατούν ελαφρά στον χωροχρόνο και άνθρωποι που πατούν τόσο γερά, που τα χνάρια τους, δημιουργούν μονοπάτια, για όλες τις επερχόμενες γενιές. Σκάβουν βαθιά αυλάκια, στο δρόμο της ιστορίας της ανθρωπότητας, ώστε να μπορεί να οδηγηθεί πιο γρήγορα στον σκοπό της.

Το παρελθόν της ανθρωπότητας είναι γεμάτο φωτεινά παραδείγματα ανθρώπων του πνεύματος, που για εμάς αποτελούν έμπνευση, ιδιαίτερα σε αυτές τις σκοτεινές εποχές που ζούμε.

Socialize philosophically

Ενημέρωση
Διαγωνισμοί
Short films and spots for thinking
Φωτογραφίες
Ρητά for sharing

βρείτε τις εκδόσεις μας ηλεκτρονικά στο scribd.com

ΔΙΕΘΝΗΣ ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

www.nea-acropoli.gr

www.nea-acropoli-athens.gr
www.nea-acropoli-thes.gr
www.nea-acropoli-heraklio.gr

ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ

ζήσε με την

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

Ποιος είμαι;

Από πού έρχομαι;

Πού πηγαίνω;

Οι απαντήσεις θα αναζητηθούν στους:

Πλάτωνας
Αριστοτέλης
Μπαγκαβάτ Γκίτα
Βούδας
Κομφούκιος
Θιβέτ
Αίγυπτος
Πλωτίνος
Στωικοί
Καντ

ISSN 2241-4711
9 772241 471000

Διάρκεια:
12 συναντήσεις

Ενάρξεις: κάθε μήνα στα κέντρα της Νέας Ακρόπολης στην Ελλάδα